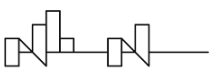

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Norway grants

PREDJAMA SUSTAINABLE

Izzivi in rešitve velikih prometnih obremenitev zaradi
obiskovalcev vasi Predjama

Mobilnostni načrt

IPOP Inštitut
za politike prostora
Institute
for Spatial Policies

Ljubljana, oktober 2022

PODATKI O NALOGI

Naloga	Predjama Sustainable
Vodilni partner	Občina Postojna, Ljubljanska 4, 6230 Postojna
Predstavnica vod. partnerja	Maja Piškur
Številka pogodbe	Sporazum o partnerstvu z dne 24. 9. 2021
Partner	IPoP - Inštitut za politike prostora Tržaška 2, Ljubljana
Odgovorni vodja	Urban Jeriha, mag. inž. arh.
Izdelali	Urban Jeriha Anja Slapničar Urška Didovič Lucija Ličer Igor Stavrević

KAZALO

Nagovor župana Občine Postojna	2
Trajnost – točka preloma v turizmu	3
Trajnostna mobilnost za boljšo izkušnjo v Predjami	5
Priprava mobilnostnega načrta turistične destinacije Predjama	6
Umestitev in oris destinacije Predjama	9
Analiza stanja	13
Analiza dostopnosti izhodiščne destinacije: Postojna	13
Analiza dostopnosti ciljne destinacije: Predjama	15
Analiza dostopnosti ciljne destinacije: Predjama (mikrolokacija)	21
Sodelovanje različnih javnosti pri pripravi mobilnostnega načrta	27
Domačini	27
Obiskovalci	28
Ključni deležniki	29
Primeri dobrih praks mobilnostnih ukrepov turističnih destinacij	30
Logarska dolina	30
Bohinj	30
Golica	31
Dolina Vrata	31
Pregled obstoječih dokumentov na občinski ravni	32
Celostna prometna strategija Občine Postojna	32
Strategija razvoja turizma v Občini Postojna 2018-2023	32
Vizija razvoja prometnega režima do Predjamskega gradu	33
Cilji projekta Predjama Sustainable	39
Stebri trajnostne mobilnosti	40
1. STEBER: Hoja in kolesarjenje	40
2. STEBER: Javni potniški promet	42
3. STEBER: Motorizirani promet	43
4. STEBER: Informiranje in promocija	44
5. STEBER: Upravljanje in načrtovanje	46
Slovar kratic	47
Priloge	48

Nagovor župana Občine Postojna

Občina Postojna je že leta 2017 sprejela Celostno prometno strategijo, v kateri se je zavezala, da bo spodbujala uporabo trajnostnih načinov mobilnosti, z vlaganjem v ustrezno javno infrastrukturo pa zagotovila boljše pogoje za uravnotežen razvoj in enakovredno dostopnost vseh oblik prometa za vse občane. Na občini se zavedamo, da je trajnostna mobilnost tista, ki je hkrati okoljsko sprejemljiva, socialno pravična in spodbuja razvoj gospodarstva.

Vizija, ki se zasleduje v sklopu celostne ureditve prometa Občine Postojna do leta 2035 je naslednja: »Postojna je pomembno gospodarsko, prometno, infrastrukturno in turistično križišče, ki ima trajnostno zasnovane povezave v občini in zunaj nje. Je učinkovita in vključujoča občina, ki vzpostavlja varne, povezane in vsem enakovredno dostopne prometne površine, prilagojene trajnostnim oblikam mobilnosti. Občina Postojna uspešno poudarja pomen naravne in kulturne dediščine ter zagotavlja privlačno oblikovane javne površine za zagotavljanje kakovosti bivanja občanov in obiskovalcev.« Na poti do uresničevanja vizije celostne ureditve prometa smo si na občini zastavili več strateških področij uvajanja ukrepov: celostno načrtovanje, hoja, urejanje infrastrukture za kolesarje in postopno spreminjanje navad uporabnikov motoriziranega prometa.

S sprejetim mobilnostim načrtom za Predjamo bomo korak bližje k uresnitvi zastavljenim ciljem, kot so izboljšanje privlačnosti in kakovosti življenjskega območja v urbanih območjih, izboljšanje povezanosti zalednih krajev z mestom, izboljšanje izkoriščenosti prometne infrastrukture in obstoječih povezav, zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov in porabe energije ter povečanju prometne varnosti. Z implementacijo ukrepov iz mobilnostnega načrta želimo zmanjšati število osebnih avtomobilov na relaciji Postojna-Predjama, povečati uporabo javnega prevoza in drugih trajnostnih oblik mobilnosti kot sta kolesarjenje in pohodništvo. Med ukrepi mobilnostnega načrta so načrtovani tudi večji investicijski projekti, ki bodo sofinancirani s strani Norveškega finančnega mehanizma in projekta Predjama Sustainable; ureditev parkirišča za avtomobile in avtodome pri Prepihu ter vpeljava nove avtobusne linije Postojna – Predjama ter postavitev avtobusne postaje na Prepihu, na kateri bodo predstavljene možnosti trajnostnih povezav do turistične destinacije Predjama. Prav tako bomo označili kolesarske poti in pešpot, ki vodijo do Predjame in tako poskrbeli za okolju prijazen dostop do destinacije. S postopnim in multimodalnim uvajanjem načrtovanih ukrepov mobilnostnega načrta si kot župan Občine Postojna želim, da bi vsak občan in obiskovalec naše občine našel kombinacijo poti, ki bo najboljša zanj in za okolje v katerem bivamo.

Ob tej priložnosti bi se zahvalil vsem udeležencem v projektu, na prvem mestu seveda prebivalcem Predjame, ki ste tisti, od katerih ostali partnerji dobimo najboljše informacije in predloge. Prepričan sem, da bomo s skupnimi močmi projekt pripeljali do točke, ko bo Predjama postala turistična destinacija v kateri bo poskrbljeno za njene prebivalce, ob enem pa bodo tudi obiskovalci doživeli kvalitetno izkušnjo obiska.

Igor Marentič
Župan Občine Postojna

Trajnost – točka preloma v turizmu

Jame nas navdihujejo od vekomaj. Stoletja stari podpisi in upodobitve na njihovih stenah pričajo o starodavnih obiskovalcih. Poleg zgodb o zmajih in zmajevih mladičih so jame vedoželjnim popotnikom porodile idejo o nenavadnih oblikah potovanja. Argonavti naj bi svojo ladjo namreč nosili vzdolž suhih kraških ponikalnic po kopnem – vse do Predjamskega gradu, saj na drugi strani hribovja, v Vipavski dolini, reka spet priteče na dan.

To je stoletja kasneje odkril tudi slavniti vitez Erazem, ki je imel svoje domovanje, refugij Predjamski grad v izvotljenih podzemnih vhodih kraških rogov, iz katerih so davno odtekle reke, njemu pa so nudili hiter pobeg pred oblegovalci.

Tik pred Postojno v smeri od Ljubljane proti Kopru, se na enem mestu stikajo vse pomembne cestne in železniške povezave Ljubljana – Trst. To so Postojnska vrata. Še danes veljajo za najnižji prehod od obale v notranjost srednje Evrope, zato ta prometna žila nenehno utripa. Preko tega območja je že v prazgodovini vodila jantarna pot, ki je ime dobila po okameneli smoli, s katero so trgovali.

Rimljani so naše kraje z dobrimi cestami povezali s središčem svojega cesarstva. Rimske arheološke najdbe pričajo o poznoantični povezavi od Planine proti Ad Pirumu na Hrušici in Vipavski dolini ter Razdrtemu. Po starih rimskih cestah so svoje prevoznništvo nadaljevali furmani, ki so proti Trstu tovorili predvsem les, tudi jambore za ladje. Zato so pot skozi te kraje poimenovali jamborna.

Razsvetljenstvo je pri ljudeh še spodbudilo vedoželjnost, zacvetela je želja po potovanjih, tudi pod vplivom številnih potopisov. A odločitev za pot je terjala precejšnjo mero pustolovske žilice in denarja. Eden prvih načrtovalcev organiziranih potovanj je bil Thomas Cook. Sredi 19. st. je po Evropi popeljal skupino Angležev. V itinerar je tedaj poleg Švice vključil Pariz, Budimpešto, Dunaj, Benetke, Firence in Postojno! Potovanje velja za prvo organizirano potovanje na svetu.

Misel, da bi si pot skrajšali skozi suhe podzemeljske rove, se je po Argonavtih porodila ponovno sredi 19. st.; v resni študiji so železno cesto proti Trstu želeli speljati kar skozi podzemeljske rove med Vrhniko in Planinskim poljem. Prirodoslovci so ta predlog sicer zavrnili, železnica danes poteka skozi Postojnska vrata, Postojnska jama pa je kmalu zatem vseeno dobila jamsko železnico. In botrovala izjemnemu razvoju turistične dejavnosti.

Spomeniki državnega pomena, kot sta Postojnska jama in Predjamski grad, največji jamski grad na svetu, so eden od osrednjih motivov svetovnih potovanj, ki so nenehno v vzponu.

Čas in okolje nam postavljata nove izzive, ki se jim moramo prilagajati. Turizem se je v zadnjem stoletju skokovito razmahnil in postal daleč več kot pustolovstvo. Je pomembna gospodarska panoga, ki predstavlja več kot 10 % domačega BDP in zaposluje več kot 11 % aktivnega prebivalstva. Je interdisciplinarna panoga in spodbuja še veliko drugih dejavnosti. Turizem niso le postelje, dobra kulinarika in lep razgled.

Turizem smo ljudje in ustvarjamo ga tisti, ki sobivamo v turističnih krajih, kot sta Postojna in Predjama. Ne prinaša vedno le dobrih plati, zato je naša zaveza, da ga skupaj načrtujemo in iščemo trajnostne rešitve – zaradi izboljšanja same doživljajske izkušnje gostov, zaradi kakovosti našega življenja v

lokalnem prostoru in nenazadnje, zaradi odgovornosti, da s trajnostnimi ukrepi tudi sami prispevamo k prizadevanjem za zmanjšanje negativnih vplivov turizma na podnebno krizo.

Zato smo z veseljem prisluhnili pobudi s strani Regionalne razvojne agencije Zeleni kras, da skupaj z občino Postojna kandidiramo na razpis Norveškega finančnega mehanizma za blaženje podnebnih sprememb.

Na prvi pogled se ukrepi projekta Predjama Sustainable ne zdijo velikopotezni; a pomembnejše kot sama njihova izvedba je zavestna odločitev, da je to začetek k spreminjanju potovalnih navad nas, ki tu živimo, in naših obiskovalcev, sodobnih popotnikov, ki želijo z nami deliti doživetje te izjemne dediščine, ki smo jo nasledili.

Pri iskanju najboljših rešitev nam je morda tudi v prihodnje lahko v navdih izvirnost in neomajnost Argonavtov.

Marjan Batagelj

Predsednik Upravnega odbora Postojnska jama d.d.

Trajnostna mobilnost za boljšo izkušnjo v Predjami

Mobilnostni načrt Predjama je lokalni dogovor med vsemi prisotnimi akterji, kako reševati osrednji izziv Predjame: kako izboljšati trajnostni vidik prihoda do turistične destinacije Predjama. Izjemen Predjamski grad vsako leto v odmaknjeno in ozko vas Predjama privabi več sto tisoč obiskovalcev. Postojnska jama in z njo Predjama sta najbolj obiskani destinaciji v Sloveniji, torej sta slika celotne Slovenije za obiskovalce, zato je prisotna odgovornost, da se ta prikaže v dobri luči. V zadnjih letih vedno večje število turistov močno vpliva na izkušnjo obiska Predjame. Ta se slabša predvsem zaradi slabše dostopnosti do Predjame in tamkajšnjega prometnega nereda. Seveda tudi prebivalci niso navdušeni nad stanjem.

V splošnem lahko mobilnostni načrti pripomorejo k usklajevanju akterjev in njihovih interesov pri izboljšanju upravljanja turističnega območja, vpeljevi oblik trajnostne oblike mobilnosti, izboljšanju kakovosti okolja, zmanjšanju gneče in obremenitve infrastrukture. S tem vplivajo na turistične tokove, tako da jih ohranjajo ali povečujejo ob hkratni zadovoljitvi lokalnih potreb prebivalcev po kakovostnem lokalnem okolju in vzpodbudi lokalnega gospodarstva.

Kaj pričujoči mobilnostni načrt pomeni za Predjamo in Predjamski grad? Pomeni, da pri izvedbi gradi na strateških usmeritvah, zapisanih v Celostni prometni strategiji Občine Postojna in Strategiji razvoja turizma v Občini Postojna 2018 - 2023. V akcijskem načrtu smo definirali tiste rešitve, ki so v Postojni in Predjami uresničljive ter učinkovite. Za izboljšanje dostopnosti do lokacije in turistične izkušnje na lokaciji je ključno zmanjšanje deleža motoriziranega prometa in izboljšanje trajnostnih načinov potovanja. Ukrepi zato zajemajo organizacijo delovanja, promocijo, optimizacijo infrastrukture in tudi uvedbo novih storitev.

Kako pa priti od akcijskega načrta do učinkov? Akcijski načrt je zasnovan z intenzivnim sodelovanjem vseh akterjev: lokalne uprave, upravljalca turistične destinacije, ponudnikov mobilnostnih storitev, turističnega sektorja in organizirane ter splošne lokalne skupnosti. Njihovo sodelovanje je jamstvo za izvedljivost ukrepov in za njihovo učinkovitost. Ukrepi si sledijo od kratko- do dolgoročnih, kar pomeni, da se bodo izkušnje iz upravljanja prometa nadgrajevale iz leta v leto. Nadejamo se lahko, da bodo učinki izboljšali izkušnjo za obiskovalce, prebivalcem olajšali bivanje, lokalnim akterjem pa nudili dobro izhodišče za medsebojno vzajemno delovanje.

Urban Jeriha

IPoP - Inštitut za politike prostora

Priprava mobilnostnega načrta turistične destinacije

Predjama

Občina Postojna si želi glede na Celostno prometno strategijo povečati delež trajnostne mobilnosti v občini. Postojnska jama in Predjamski grad sta glavni turistični znamenitosti ne samo v Postojni, pač pa tudi na ravni Slovenije, kjer je torej reševanje prometnih izzivov bistvenega pomena. Skupaj z upraviteljico Predjamskega gradu, Postojnsko jamo d.d., ter strokovnjakom na področju priprave mobilnostnih načrtov in prometnih strategij, IPoP - Inštitutom za politike prostora, je občina pristopila k reševanju problema, kako zmanjšati število osebnih vozil na lokaciji brez zmanjšanja obiska. Projekt je sofinanciran s strani Norveškega sklada, preko katerega je v partnerstvo vključena tudi norveška Občina Strand. Ta se sooča s podobnimi prometnimi izzivi ob visokem turističnem obisku atrakcije Preikestolen - strme pečine, ki se dviga več kot 600 metrov nad fjordom.

Glavni cilj projekta je s pripravo mobilnostnega načrta in pilotno izvedbo ključnih ukrepov vplivati na mobilnostne navade ljudi in s tem prispevati k blaženju podnebnih sprememb. Ob koncu projekta bo delež trajnostnih oblik mobilnosti izboljšán za vsaj 5 odstotnih točk.

Organizacijska struktura

Projekt: Predjama Sustainable, Norveški finančni mehanizem
Vodilni partner: Občina Postojna

Projektni partnerji:

- Postojnska jama d.d.
- IPoP - Inštitut za politike prostora
- Občina Strand (Norveška)

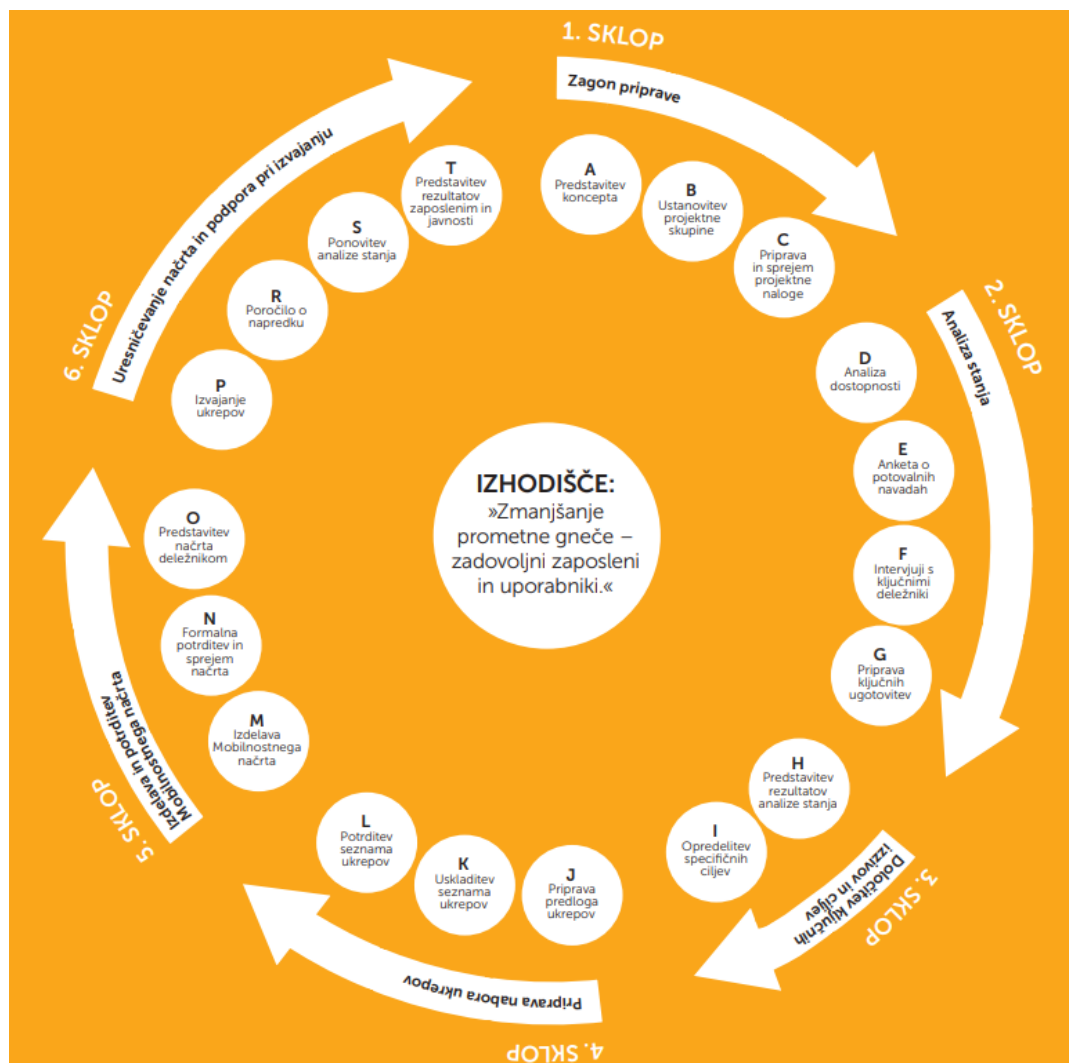
Delovna skupina:

- Partnerji v projektu
- Krajevna skupnost Bukovje
- Zainteresirani prebivalci Predjame in Bukovja

V proces priprave mobilnostnega načrta so bili vključeni tudi:

- Prebivalci Predjame, Bukovja in okoliških vasi
- Lokalna društva (Kašča, Pudgura, Bike Slovenia)
- Zavod Znanje Postojna (Visit Postojna)
- Regionalna razvojna agencija Zeleni Kras
- destinacije s podobno prometno problematiko

Koraki priprave mobilnostnega načrta

Slika 1: Shematski prikaz sklopov in korakov priprave mobilnostnega načrta (vir: [Uvrstite mobilnost med strateške priložnosti, 2019](#)).

Zagon priprave

- Uvodni sestanek projektnih partnerjev
- Predstavitev projekta prebivalcem Krajevne skupnosti Bukovje
- Obisk Norveškega partnerja
- Oblikovanje delovne skupine

Analiza stanja

- Analiza dostopnosti makro in mikro lokacije
- Določitev izhodiščnega stanja (število in deleži mobilnosti dnevnega obiska Predjame)
- Anketa o prometnih izzivih prebivalcev
- Anketa o potovalnih navadah obiskovalcev
- Intervjuji s ključnimi deležniki
- Sprehod s prebivalci
- Intervjuji z destinacijami s podobnimi izkušnjami
- Opredelitev izzivov in potencialov

Oblikovanje vizije

- Oblikovanje štirih scenarijev - od trenutnega stanja do strogega omejevanja osebnega motoriziranega prometa
- Izbor scenarija skupaj s prebivalci na javni razpravi
- Predstavitev scenarijev partnerjem, nato delovni skupini

Nabor ukrepov

- Priprava nabora ukrepov po posameznih scenarijih
- Umestitev posameznih scenarijev na časovnico in uskladitev seznama ukrepov s partnerji
- Potrditev seznama ukrepov

Izdelava in potrditev mobilnostnega načrta

- Izdelava mobilnostnega načrta
- Potrditev in sprejem mobilnostnega načrta
- Seznanitev Krajevne skupnosti Bukovje z mobilnostnim načrtom

Uresničevanje načrta in podpora pri izvajanju

- Seznanitev javnosti z mobilnostnim načrtom
- Izvajanje ukrepov
- Monitoring stanja (poletje 2023)
- Predstavitev rezultatov

Umestitev in oris destinacije Predjama

Naselje Predjama leži v zahodni polovici Slovenije v primorsko-notranjski statistični regiji¹. Leži v severozahodnem delu Občine Postojna in je od mesta Postojne oddaljena devet kilometrov. K naselju spada tudi zaselek Pristava. V Predjami ima glede na zadnje podatke Statističnega urada Republike Slovenije stalno prebivališče 85 ljudi², ki naseljujejo približno 50 hiš. Dostopna je iz dveh smeri. S severovzhodne strani vodi lokalna cestna povezava iz Postojne mimo Bukovja³, ki je bila asfaltirana leta 1992⁴, z južne strani pa pelje gozdna cesta iz Landola. Obisk Predjame se je v zadnjih letih do danes izrazito povečal, s tem pa tudi promet. Predjama je namreč na račun znamenitosti, med katerimi izstopa Predjamski grad, postala v svetovnem merilu prepoznana turistična destinacija. Prometno načrtovanje se v tem času ni uspelo prilagoditi hitremu povečevanju obiska, kar povzroča številne nevšečnosti tako lokalnemu prebivalstvu kot obiskovalcem.

Slika 2: Lokacija naselja Predjama (označena z oranžno) znotraj Občine Postojna.

Predjama je najbolj znana po Predjamskem gradu, največjem jamskem gradu na svetu⁵, ki s svojo podobo ter zgodbami o znamenitem Erazmu Predjamskem letno privabi okrog 300.000 obiskovalcev. Število obiskovalcev je od leta 2012 do leta 2017 zraslo iz 130.000 na 240.000 (Preglednica 1). Kulturni spomenik je last države, ki ga pod pogoji razpisa oddaja najboljšemu ponudniku⁶. To je za obdobje 2013–2028 družba Postojnska jama d. d., ki upravlja tudi s Predjamskim jamskim sistemom⁷.

Tabela 1: Število obiskovalcev Predjamskega gradu med leti 2012 in 2017 (vir podatkov: SRT OP, str. 43).

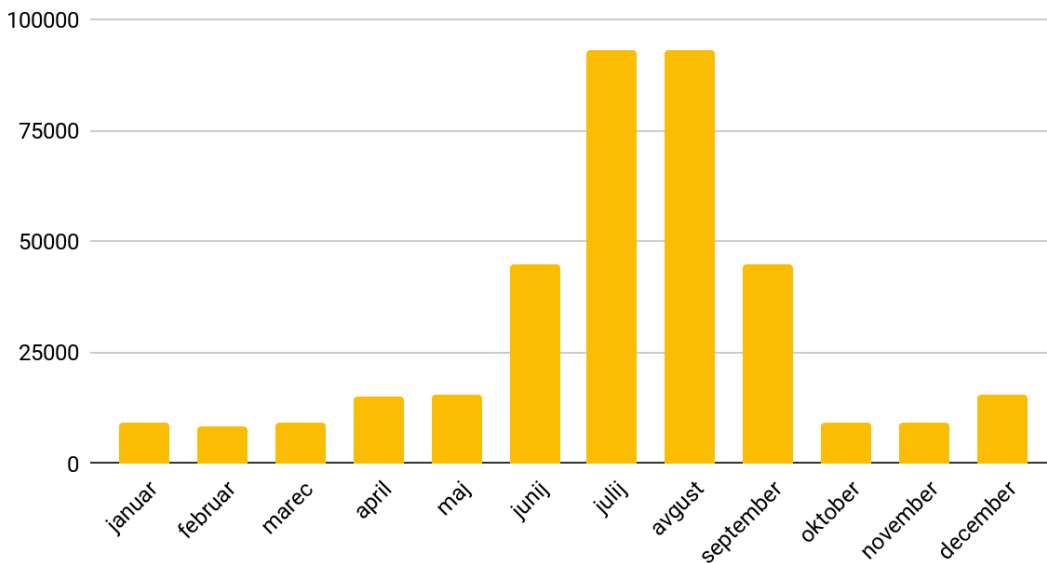
Leto	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Število obiskovalcev	128.714	140.215	159.126	175.595	200.043	239.808

Turisti si poleg gradu pogosto ogledajo tudi Jamo pod Predjamskim gradom, ki predstavlja zatočišče večim vrstam netopirjev⁸ in je poleg naravne dediščine tudi arheološko najdišče. V vasi so poleg Predjamskega gradu in njegovih pripadajočih delov kot stavbna dediščina zanimive tudi nekatere domačije. V eni izmed njih (Pri stari dami) se nahaja lovska muzejska zbirka in zbirka predmetov iz 1. svetovne vojne. Cerkev Žalostne Matere Božje sodi med stavbno dediščino sakralnega pomena⁶. Podatki o njej segajo v 15. stoletje, ko jo je posvetil papež Piccolomini⁹. Pomembna znamenitost v povezavi s Predjamskim gradom je naravni spomenik, lipa Erazma Predjamskega, ki stoji ob cerkvi. V spomin na narodno osvobodilne boje v Predjami najdemo tudi spominsko znamenje⁶.

Nekajkrat letno se v Predjami zvrstijo dogodki, ki privabljajo številne, predvsem domače obiskovalce. Izpostaviti velja Srednjeveške dneve, ki potekajo v mesecu avgustu od leta 2018 in jih organizirajo člani društva Kašča iz Predjame. Poleti je travnik pod Predjamskim gradom prizorišče številnih koncertov in prireditev, ker omogoča prijeten ambient in kuliso gradu. Ostali dogodki, ki se letno odvijajo v Predjami, so: Pohod od Erazma do Ravbarja, Modrijanov pohod in gorska kolesarska prireditev Kolesarjenje po poteh Erazma Predjamskega. Skozi Predjamo potekajo tudi številne pohodniške in kolesarske poti: Via Dinarica, Via Adriatica, Jakobova pot, Grajska kolesarska pot, Jamska kolesarska pot in Erazmova kolesarska pot. Še ena pomembna zgodovinska pot, ki poteka v bližini, je jamborna cesta, danes pa skozi Predjamo v spomin poteka krožna pohodna pot¹⁰. V okolici Predjame se nahajajo še druge naravne in kulturne znamenitosti. To so toplar na Prepihu s pripadajočo razstavno zbirko in modelom jambora, Betalov spodmol ob cesti Postojna - Bukovje, Pivka jama in Črna jama, planota Hrušica z Nanosom ter najstarejša slovenska tisa v Stranah¹¹.

Obiskovalci Predjamskega gradu in drugih znamenitosti, pohodniki ter kolesarji se lahko v Predjami okrepčajo v Predjamski Gostilnici – Predjamka, Baru pri Stari dami in v Gostilni Požar, ki poleg hrane in pijače običajno nudi tudi nastanitev. Ta je v Predjami mogoča še v Apartmajih Jager, ostali bližnji ponudniki pa se nahajajo v okoliških naseljih Bukovju, Studenu, Landolu in Zagonu.

Obisk Predjamskega gradu v posameznih mesecih

Slika 3: Ocena razporeditve obiska Predjamskega gradu po mesecih.

Predjamski grad je glavna turistična atrakcija v Predjami in je obiskana skozi celo leto, najbolj množično julija in avgusta. Obiski gostov so večinoma vezani na obisk Postojnske jame. Predjamo obiščejo na dva načina – individualno ali v skupini. Za individualne obiske se najpogosteje odločajo mlade družine, pari in upokojenci. Za dostop do Predjame uporabijo lastni prevoz ali javnega, kar pa je izven glavne sezone izjemno redko, saj je edina možnost javnega prevoza taksi. Za skupinske ogledje se odločajo društva, upokojenci, študenti na izmenjavah, podjetja, sindikati in šole, ki v Predjamo pridejo z lastnim organiziranim prevozom.

Izven glavne turistične sezone (januar – marec) je Predjamski grad odprt med 10. in 16. uro. Iz tujine obiskovalci najpogosteje prihajajo iz Italije, Belgije, Poljske, Avstrije, Madžarske, Francije, Hrvaške in Srbije, večinoma gre za kombinirane obiske Postojnske jame in Predjamskega gradu.

V začetku turistične sezone (april – junij) se odprtje gradu podaljša za eno uro, med tujimi obiskovalci pa prevladujejo gostje iz držav Italije, Anglije, Škotske, Belgije, Poljske, Avstrije, Madžarske in Francije.

V glavni sezoni od junija do avgusta obiskovalci v obliki dnevnih izletov obiščejo Postojnsko jamo, pri čemer se jih približno tretjina odloči še za ogled gradu. Povečuje se število tistih, ki se odločajo le za ogled gradu. V okviru dnevnih izletov gostje pogosto prihajajo iz slovenske ali hrvaške obale in Ljubljane, predvsem ob deževnih dneh (SRT OP, str. 112). Delovni čas gradu v visoki sezoni je med 9. in 19. uro. V tem času med Postojnsko jamo in Predjamo vozi turistični shuttle bus. Pred epidemijo koronavirusa so med poletnimi obiskovalci prevladovali gostje iz azijskih držav, vendar se je njihovo število od leta 2019 občutno zmanjšalo. Iz evropskih držav je največ Francozov, Belgijcev, Nizozemcev, Nemcev, Špancev, Angležev in gostov iz držav Velike Britanije, veliko je tudi gostov iz Združenih držav Amerike. Kljub možnosti prevoza od Postojnske jame do Predjame s shuttle avtobusom, se veliko posameznikov raje odloči za avtomobil. Razlogi so različni, pogosto pa navajajo časovno stisko, željo po nadaljevanju poti od Predjamskega gradu, vročino, gnečo na avtobusu, ali neobveščenost o možnosti organiziranega prevoza.

Med septembrom in novembrom se število gostov počasi zmanjšuje, najmanj gostov je v mesecu oktobru in novembru, obiski so večinoma individualni, skupinske obiske izvajajo predvsem šole. Tuji gostje v večini prihajajo iz sosednjih držav.

Decembra v Postojnski jami potekajo ogledi Božičnih živih jaslic, zato se številni gostje odločijo za nakup kombinirane vstopnice in si ob jaslicah ogledajo še Predjamski grad. Med gosti prevladujejo posamezniki iz Slovenije, iz tujih držav pa iz Italije, Hrvaške in Avstrije. Vsi pa se v veliki meri poslužujejo individualnega prevoza¹².

Viri:

¹ GURS [Geodetska uprava Republike Slovenije], 2022. Register prostorskih enot. Naselja. URL: <https://gis.iobcina.si/gisapp/Default.aspx?a=Postojna>.

² SURS, [Statistični urad Republike Slovenije], 2022. SiStat. Prebivalstvo. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/Data/05C5006S.px/table/tableViewLayout2/>.

³ Občina Postojna, 2022. Infrastruktura - ceste. URL: <https://gis.iobcina.si/gisapp/Default.aspx?a=Postojna>.

⁴ Samsa, M., 2019. Občinski časopis Prepih. Krajevna skupnost Bukovje.

⁵ Guinness World Records, 2015. Largest Cave Castle. URL: <http://www.guinnessworldrecords.com/world-records/113417-largest-cave-castle>.

⁶ SRT OP, 2018. Strategija razvoja turizma v Občini Postojna 2018 - 2023. URL: <https://www.postojna.si/DownloadFile?id=230940>.

⁷ UL RS [Uradni list Republike Slovenije], 2002. Uredba o koncesiji za rabo naravnih vrednot Postojnski jamski sistem in Predjamski jamski sistem. URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED2593>.

⁸ Visit Postojna, 2022. Jama pod Predjamskim gradom. URL: <https://www.visit-postojna.si/si/kaj-videti/skrivnostna-predjama/jama-pod-predjamskim-gradom>.

⁹ Župnija Studeno, 2022. Predjama: Podružnična cerkev Žalostne Matere božje. URL: <https://zupnija.studeno.com/members/predjama/>.

¹⁰ Visit Postojna, 2022. Jamborna cesta. URL: https://www.visit-postojna.si/si/files/default/OE_Turizem/Dokumenti/Jamborna_cesta_Slo.pdf.

¹¹ Visit Postojna, 2022. Tisa v Stranah. URL: <https://www.visit-postojna.si/si/kaj-videti/drugi-biseri/tisa-v-stranah>.

¹² TIC Postojna, 2022. Email korespondenca.

Analiza stanja

Analiza dostopnosti izhodiščne destinacije: Postojna

Glavni razlog za turistični obisk Postojne je Postojnska jama, zato se število obiskovalcev Postojne meri glede na obisk le te. Obisk Postojnske jame spada v jamski turizem, ki je po mnenju ljudi tudi najbolj perspektivna turistična panoga glede na to, da se v okolici Postojne nahaja kar nekaj turistično privlačnih jam (Jama pod Predjamskim gradom, Pivka jama in Črna jama ter Planinska jama). Večinoma gre za dnevne goste, kar postavlja Postojno v položaj prehodne destinacije, kjer število nočitev ne odraža dejanskega obiska¹. Glede na podatke statističnega urada o prihodih turistov je leta 2019 Občino Postojna obiskalo približno 116.000 domačih in tujih gostov² (število gostov, ki v občini nočijo), Postojnsko jamo pa je istega leta obiskalo okrog 900.000 ljudi³ (število prodanih vstopnic). Velik je torej delež dnevnih obiskovalcev, ki si v Postojni ogledajo znamenitosti in nadaljujejo svojo pot.

V Postojnski jami zbirajo informacije o potovanju obiskovalcev v Postojno. Približno polovica je organiziranih prihodov z avtobusi, polovica pa je individualnih gostov, katerih število se povečuje. Ti v Postojno najpogosteje pridejo z avtomobilom, na drugem mestu je javni prevoz¹. Tisti, ki do Postojne pridejo z osebnim vozilom, ga lahko pustijo na parkirišču pred Postojnsko jamo, kjer je prostora za 1414 vozil (Preglednica 2). V Postojni se večja parkirišča nahajajo pred Poslovno trgovskim centrom Primorka, zdravstvenim domom in pri pokopališču.

Druga možnost za dostop do Postojne je javni potniški promet, kamor spadata avtobus in vlak. Medregionalna avtobusna povezava povezuje Postojno z Ljubljano, Novo Gorico in Koprom. V centru Postojne se nahaja glavno avtobusno postajališče, od koder je do Postojnske jame 15 minut hoje. Medkrajevni avtobusi, ki peljejo med Ljubljano in Primorsko, nekajkrat dnevno ustavljajo tudi na parkirišču pri Postojnski jami. Železniška povezava Postojno povezuje z Ljubljano in Koprom, postaja pa je od centra Postojne oddaljena 15 minut hoje in od Postojnske jame 30 minut.

Po mestu Postojna je možna uporaba brezplačnega javnega avtobusnega prevoza Furman. Ta povezuje različne dele mesta, linije in urnik pa so dobro prilagojeni šolarjem in delavcem, tako da za prebivalce predstavlja dobro alternativo. Vendar pa mestni avtobus ni povezan z železniško postajo (najbližja postaja "Pod kolodvorom" je pod strmimi stopnicami, pet minut hoje od železniške postaje) ali Postojnsko jamo (najbližja postaja "Jamska" je oddaljena en kilometer). Furman torej ni primeren za turistično povezavo med postajami javnega potniškega prometa in turističnimi atrakcijami.

Po Postojni se je možno zapeljati tudi z navadnim ali električnim kolesom POSbikes, ki predstavlja dopolnitev javnega prevoza v Postojni⁴.

Postojna je od Predjame oddaljena približno 10 kilometrov in predstavlja glavno izhodišče za obiskovalce Predjame.

Viri:

¹ SRT OP, 2018. Strategija razvoja turizma v Občini Postojna 2018 - 2023. URL: <https://www.postojna.si/DownloadFile?id=230940>.

² SURS, [Statistični urad Republike Slovenije], 2022. SiStat. Prihodi in nočitve turistov po državah, občine, Slovenija, letno. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2164526S.px/table/tableViewLayout2/>.

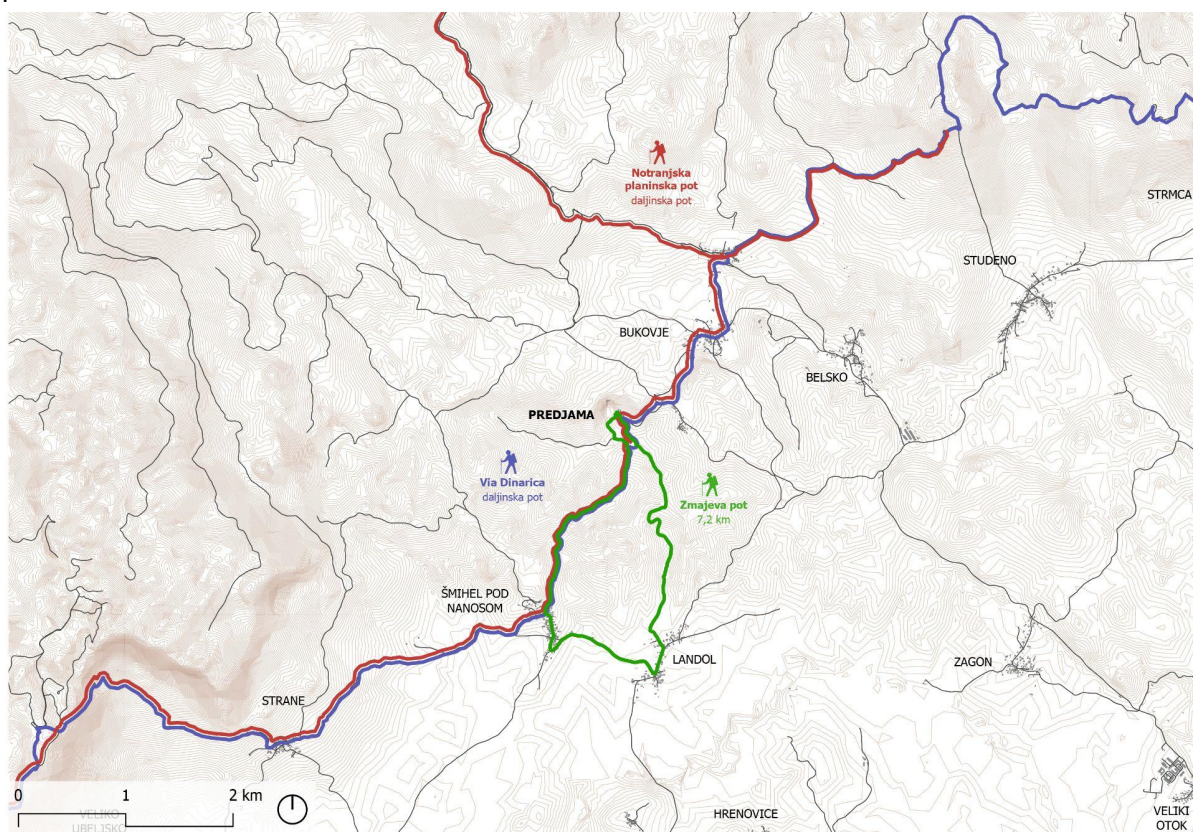
³ Dnevnik, 2021. Postojnska jama z novimi rekordi in investicijami. URL: <https://www.dnevnik.si/1042913849>.

⁴ POSbikes, 2022. O storitvi. URL: <https://www.posbikes.si/o-storitvi>.

Analiza dostopnosti ciljne destinacije: Predjama

Peš dostop

Mimo Predjame vodi več daljinskih pohodniških poti (Notranjska planinska pot, Via Dinarica, Via Alpina), za bolj turistične namene pa je pešcem namenjena Zmajeva krožna pot. Ta nezahtevna, 7,2 km dolga pot vodi iz Šmihela pod Nanosom proti Predjami in se vrne do izhodišča mimo Landola. Ob poti se nahaja veliko zanimivosti. Informacije o poti se nahajajo na spletni strani Visit Postojna, na terenu pa pot ni označena ali posebej urejena za pešce. Peš dostopa do Predjamskega gradu Park Postojnska jama ne promovira.

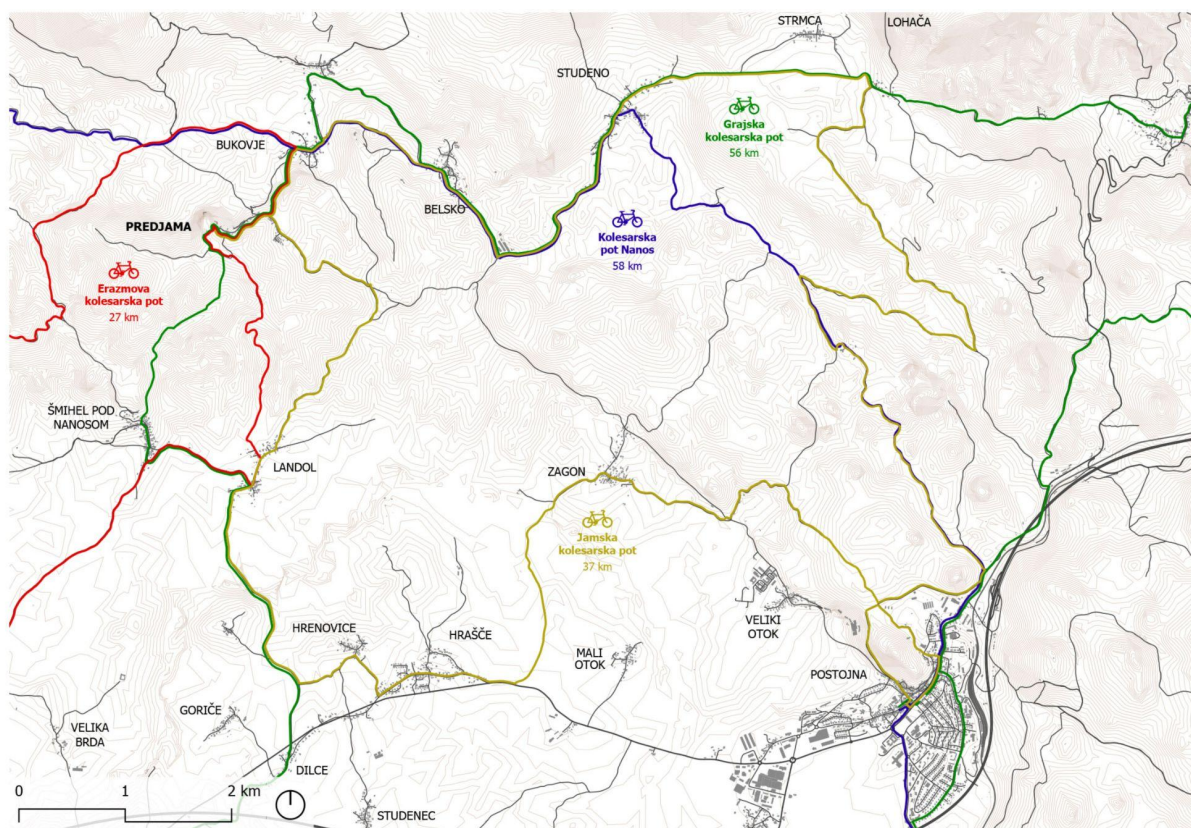
Slika 4: Karta pohodniških poti mimo Predjame. (Zelena) Zmajeva pot - krožna, 7,2 km; (Rdeča) Notranjska planinska pot - daljinska pot; (Modra) Via Dinarica - daljinska pot.

Dostopnost s kolesom

Na spletni strani zavoda Visit Postojna se nahaja veliko predlogov kolesarskih tur, z dobrimi opisi in gps sledmi. Mimo Predjame vodijo Jamska, Grajska, Erazmova kolesarska pot in kolesarska pot Nanos. Med njimi so nekatere označene s tablami, in sicer z malo-informativno številko. Žal kolesarjem, ki se predhodno niso dobro pripravili, oznaka ni v pomoč pri navigiranju do Predjamskega gradu.

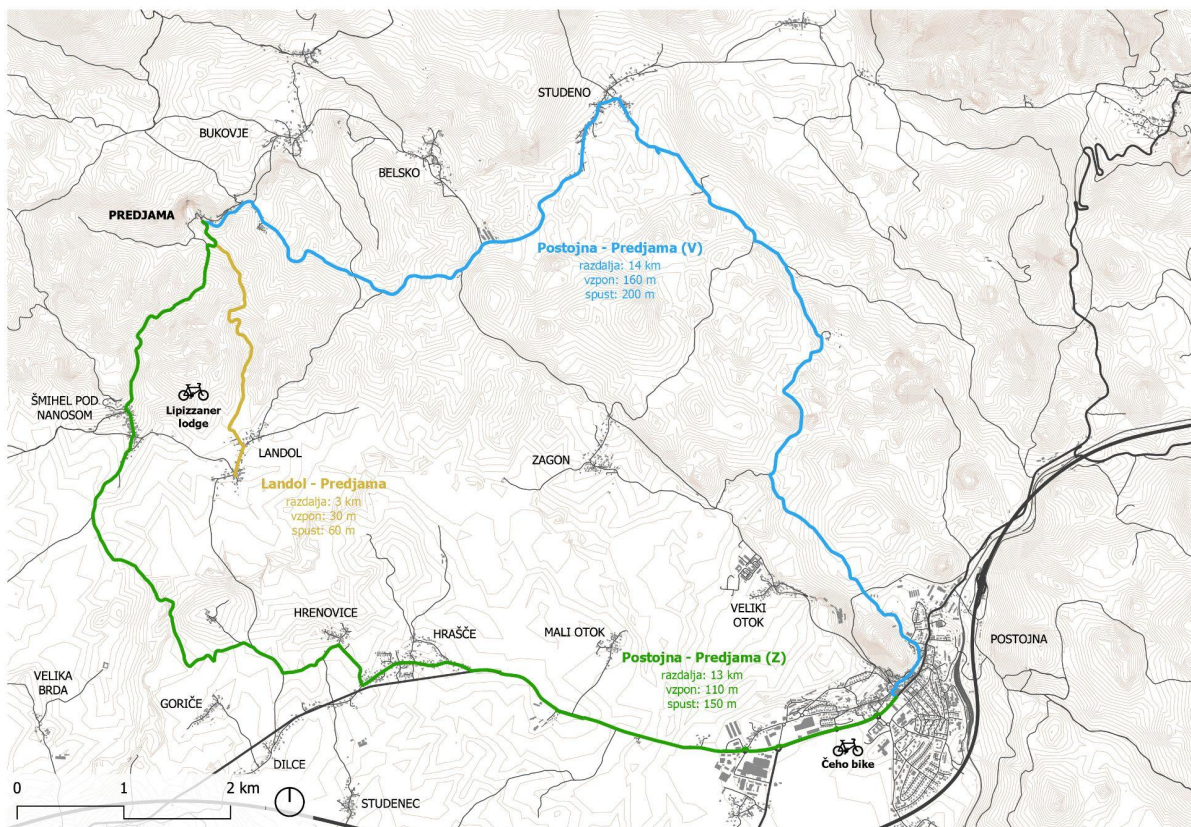

Slika 5: Oznaka Jamske kolesarske poti (vir: [Visit Postojna, 2022](https://www.visitpostojna.si/)).

Slika 6: Karta kolesarskih poti mimo Predjame. (Rumena) Jamska kolesarska pot - 37 km; (Zelena) Grajska kolesarska pot - 56 km; (Modra) Kolesarska pot Nanos - 58 km; (Rdeča) Erazmova kolesarska pot - 27 km.

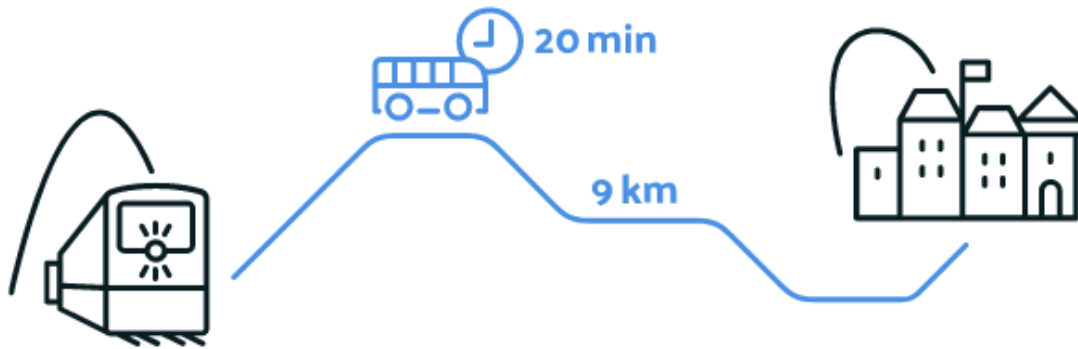
Iz odsekov obstoječih tras je možno izbrati tudi direktnejše kolesarske povezave. Povezave bi potrebovale možnost parkiranja na izhodišču, jasne oznake in promocijo. Slednje za kolesarjenje do Predjame kot možnosti turističnega dostopa, ni.

Slika 7: Najbolj direktne kolesarske povezave iz Postojne in Landola do Predjame. (Rumena) Landol - Predjama: 3 km, makadamska pot; (Zelena) Postojna - Predjama po zahodni strani: 13 km, po nastajajočih kolesarskih stezah, manj prometnih cestah in makadamu; (Modra) Postojna - Predjama po vzhodni strani: 14 km, po makadamu, manj prometnih cestah, med Prepihom in križiščem Landol/Bukovje/Pristava bi bilo potrebno urediti primerno kolesarsko stezo izven cestišča.

Dostopnost z javnim potniškim prometom

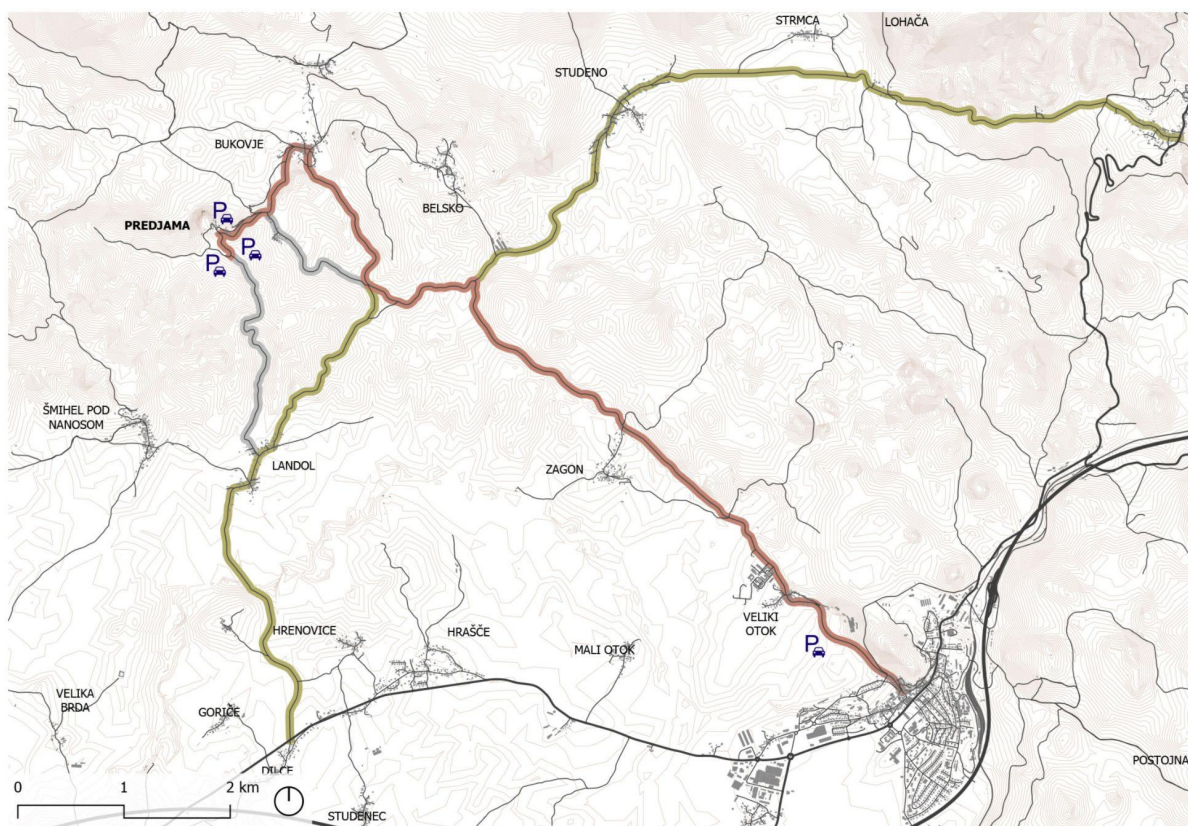
V juliju in avgustu je med Postojnsko jamo in Predjamo na voljo avtobusni prevoz - shuttle, z okrog 55 sedišči. Redni avtobusi (najmanj na vsako uro, najpogosteje vsakih 15 minut) med lokacijama vozijo od 11.00 do 19.30 ure. Cena prevoza za obe smeri stane 1 €. Do prevoza naj bi bili upravičeni kupci paketa ogledov Postojnska jama in Predjamski grad.

Slika 8: Shema shuttle povezave med Postojnsko jamo in Predjamskim gradom (vir: [Postojnska jama, 2022](#)).

Dostopnost z avtomobilom

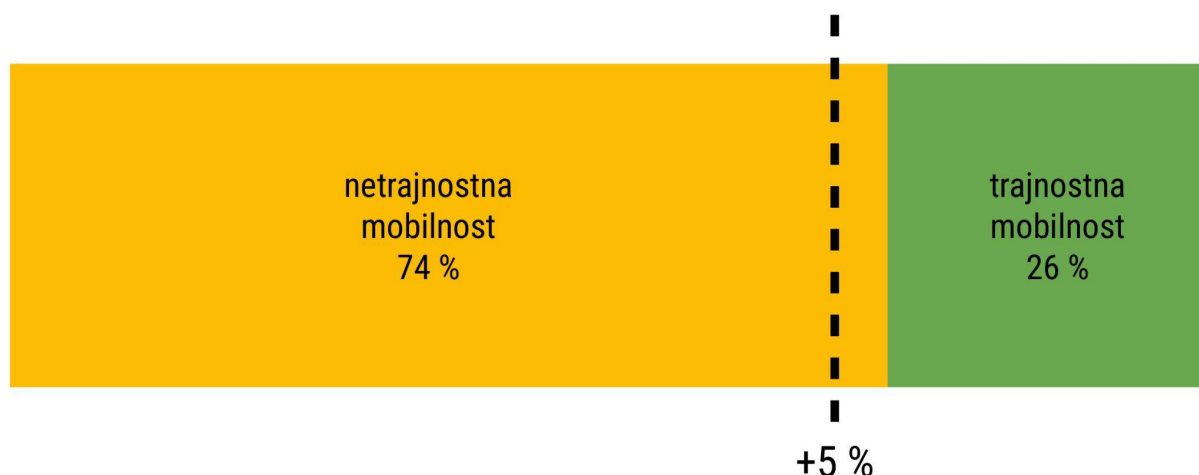
Do Predjame vodijo številne ceste, vse prosto dostopne za vse oblike motoriziranega prometa. Glavna prometnica vodi iz 10 kilometrov oddaljene Postojne, mimo Postojnske jame, Prepiha in Bukovja. K tej cesti se v Prepihu priključi še cesta iz Planine in na Vrheh cesta iz Landola. Tudi ti dve povezavi veliko uporabljajo turisti. Iz Landola in skozi Pristavo vodita tudi makadamski bližnjici. Zgodi se, da turisti zaidejo na ti dve povezavi, kar je moteče za prebivalce in problematično z vidika urejenosti prometnih tokov.

Slika 9: Dostopi do Predjame z motornimi vozili. (Rdeča) Glavna cesta Postojna - Predjama; (Rumena) Dostopa z regionalne ceste, mimo Strmce in Landola. (Siva) Makadamski poti iz Landola in mimo Pristave.

Potovalne navade obiskovalcev

V avgustu 2022 smo z beleženjem prihajajočih in odhajajočih vozil analizirali potovalne navade obiskovalcev Predjame. Največ, 74 % obiskovalcev, do Predjame potuje s svojim lastnim motornim vozilom - avtomobilom, avtodomom, kombijem ali motorjem. Skoraj četrtina (24 %) jih za pot uporabi turistični shuttle bus, aktivno (peš, kolo) pa jih potuje najmanjši delež - manj kot 2 % obiskovalcev Predjame. Trajnostne oblike mobilnosti na destinaciji Predjama torej zastopajo eno četrtino (26 %), kar predstavlja osnovo za merjenje sprememb v projektu.

Slika 10: Potovalne navade obiskovalcev Predjame.

Povprečni čas obiska obiskovalcev, ki prihajajo v Predjamo z lastnim motornim vozilom (preostalih ni bilo mogoče slediti) je 1 ura in 35 minut, največ prihodov obiskovalcev pa je med 11. in 13. uro in nato med 14. in 16. uro, ko v Predjamo prispe več kot 350 obiskovalcev na uro.

Podrobnejši rezultati analize potovalnih navad obiskovalcev Predjame se nahajajo v prilogi 2.

Viri:

¹ Visit Postojna, 2022. Oznake. URL:

<https://www.visit-postojna.si/si/kaj-poceti/kolesarstvo/jamska-kolesarska-pot/oznake>.

² Postojnska jama, 2022. Predjamski grad. URL: <https://www.postojnska-jama.eu/si/predjamski-grad/>

Analiza dostopnosti ciljne destinacije: Predjama (mikrolokacija)

Vsi mobilnostni izzivi se zgostijo na ciljni destinaciji, v vasi Predjama. Tu se v ozkem prostoru srečajo tako avtobusi in avtomobili kot kolesarji, tako obiskovalci kot domačini in konflikti med različnimi uporabniki so pogosti.

Vir popisa izzivov na mikrolokaciji turistične destinacije so javne razprave s prebivalci, terensko delo in opažanja delovne skupine. Za vsakega od načinov mobilnosti smo na karti označili točke, kjer do teh konfliktov prihaja, te pa smo opisali v besedilu pod enako številko. Priložene slike ilustrirajo stanje na terenu.

Peš in kolesarska infrastruktura v Predjami

Slika 11: Lokacije problematičnih točk z vidika infrastrukture za hojo in kolesarjenje, označene z rumeno barvo.

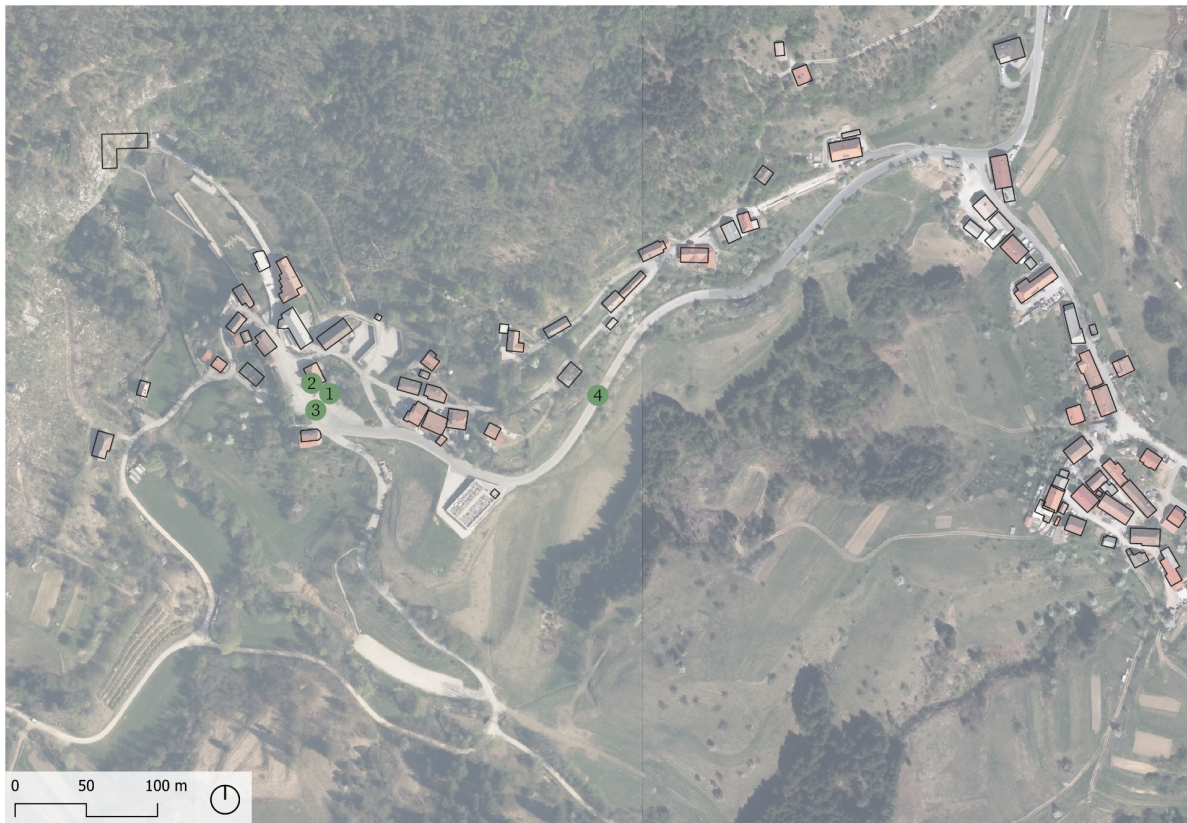
1. Na celotni ploščadi od lipe do Stare dame je prostor nevaren za obiskovalce zaradi mešanja vseh vrst prometa - pešci, kolesarji, motoristi, avtomobili, avtodomi, avtobusi ...
2. Od parkirišč do lipe so pešci primorani hoditi po cesti, kjer se težko srečujejo že vozila, kaj šele s pešci in kolesarji na obeh straneh ceste.

3. Pešpot s spodnjega parkirišča do ceste je strma, brez ograje in v primeru dežja tudi spolzka.
4. Od Predjame do Bukovja manjka pločnik. Tega bi uporabljali šolarji na poti do šole v Bukovju in turisti, ki prihajajo peš.
5. Pešci hodijo tesno mimo parkiranih vozil zaposlenih ali dostave.
6. Neurejena pešpot do gradu.
7. V Predjami ni stojal za kolesa.
8. V Pristavi ni prehoda za pešce čez glavno cesto za nadaljevanje poti po zgornji cesti do Predjame. Ob predvidenem avtobusnem postajališču bo ta še bolj nujen.
9. Nejasna označitev kolesarske povezave do Predjame, kolesarji zato raje sledijo avtomobilskim oznakam za Predjamo in vožnjo nadaljujejo po glavni cesti.

JPP infrastruktura v Predjami

Slika 12: Lokacije problematičnih točk z vidika infrastrukture za javni potniški promet, označene z zeleno barvo.

1. Avtobus mora za parkiranje na svoje mesto obračati med ljudmi.
2. Ni prostora za čakajoče na avtobus. Stojijo v koloni na ploščadi ob lipi, kjer so hkrati tudi avtomobili, kjer obrača avtobus ipd.
3. Vozni red avtobusa je slabo razviden in ni ažuriran.
4. Na celotni relaciji Postojnska jama - Predjama je srečevanje med avtobusi in drugimi velikimi vozili oteženo. Največji problem predstavljajo velika vozila brez profesionalnih voznikov, na primer avtodomi.

Infrastruktura za avtomobilski promet

Slika 13: Lokacije problematičnih točk z vidika infrastrukture za avtomobilski promet, označene z rdečo barvo.

1. Zaradi slabe infrastrukture in pomanjkljive signalizacije vlada med vozniki, ki se pripeljejo do ploščadi, velika zmeda; ne vedo, kam zapeljati, pozorni morajo biti na nasproti vozeča vozila in pešce.
2. Majhen radij zavijanja do spodnjih parkirišč, posledično oteženo srečevanje z nasproti vozečimi vozili.
3. Z zgornjih parkirišč so vozila vodena po enosmerni cesti na ploščad med pešce in čakajoče na avtobus.
4. Nejasen parkirni režim na občinskih parkiriščih (parkirišča od lipe do Stare dame). Nekatera so namenjena invalidnim osebam, a so slabo označena.

5. Na mestu za plačilo parkirnine se pojavljajo zastoji. Nekatera vozila takrat obračajo. Tisti, ki plačujejo, svoja vozila pomaknejo bolj na levo stran vozišča, tam stoji še redar, zato morajo odhajajoča vozila čakati.
6. Vozila, parkirana pri pokopališču ali ob cestišču - tako se izognejo plačilu parkirnine. Zaradi oteženega srečevanja ob parkiranih vozilih nastajajo prometni zamaški.
7. Dogaja se, da avtomobilisti in motoristi nehote zaidejo na zgornjo cesto med Pristavo in Predjamo, ki ni primerna za turistični dostop.
8. Podporni zidovi ob cesti jo optično zožijo, vozila se pomikajo proti sredini vozišča, zaradi česar prihaja do oteženega srečevanja.
9. Ob nastanku gneče GPS vodi turiste iz Predjame v Postojno po makadamski poti skozi Pristavo, kar ni primerno.
10. Nekateri do Predjame dostopajo tudi po makadamski cesti iz Landola. Na ta način se vozila izognejo plačilu parkirnine.
11. Parkirišči, ki sta v uporabi v visoki sezoni. Eno je peščeno, drugo travnato, zaradi neustrezne razporeditve vozil nista dobro izkoriščeni.
12. Zgornji parkirišči sta zapolnjeni le zjutraj, nato se polnita spodnji parkirišči. Parkirišči bi lahko bili boljše izkoriščeni.
13. Lokacija srednjeveških dni je neposrečena, stisnjena k cesti.
14. Motoristična parkirišča niso označena. Motoristi parkirajo, kjer je prostor na

ploščadi in za parkiranje ne plačajo parkirnine.

15. Električnih polnilnic na lokaciji ni.

V Predjami je urejenih več parkirišč za turiste. Asfaltirana parkirišča se nahajajo nad dostopno cesto (37 parkirnih mest, v nadaljevanju PM) in na ploščadi ob lipi (23 PM), kjer so parkirani avtobusi, kombiji turističnih agencij in avtomobili zaposlenih. V visoki sezoni sta v dolini pod vasjo odprti tudi dve peščeni oz. travnati parkirišči, kjer lahko parkira okoli 180 vozil.

Tabela 3: Število parkirnih mest v Predjami.

Število parkirnih mest v Predjami							
Parkirišče	št. označenih mest	št. neoznačenih mest	avtobusi	travniki	invalidi	motorji	Skupaj parkirnih mest (avtomobili)
Nad kaščo	37	0	0	0	0	0	37
Avtobusno parkirišče	4	0	5	0	0	0	9
Od lipe do prodajalne	11	0	3	0	0	0	14
Makadam	0	80	0	0	0	0	80
Travnik	0	100	0	0	0	0	100
Skupaj	41	80	5	0	0	0	240

Parkirnina za avtomobile stane 5 € na dan in za avtodome 10 € na dan. Parkirnino za parkiranje na parkiriščih Postojnske jame d. d. pobirajo njihovi uslužbenci, na vseh ostalih mestih parkiranje ni plačljivo. Iz tega razloga se nekateri turisti odločijo parkirati na peščenem parkirišču ob pokopališču na začetku vasi (okoli 15 PM) ali ob glavni dostopni cesti. Zaradi pomanjkanja signalizacije in redarskega nadzora takšno početje ni sankcionirano in pogost je prometni kaos. Prav tako je velika zmeda pri parkiranju, preden začnejo z delom redarji iz Postojnske jame, ki pobirajo parkirnino in hkrati usmerjajo promet. Table sicer označujejo, kje se nahajajo parkirišča, a zaradi nejasnega parkirnega in prometnega režima v prostoru se veliko turistov obotavlja in vozi nepazljivo.

Sodelovanje različnih javnosti pri pripravi mobilnostnega načrta

Oblike participacije različnih javnosti:

- Javna razprava s prebivalci
- Terenski ogled s prometnikom in prebivalci
- Anketa o prometnih izzivih prebivalcev
- Anketa o potovalnih navadah obiskovalcev
- Intervjuji s ključnimi deležniki
- Intervjuji s predstavniki destinacij s podobnimi izkušnjami

Domačini

Množični obisk Predjamskega gradu tako pozitivno (prihodek gostinskim in nastanitvenim obratom) kot tudi negativno (gneča, hrup, zastoji, onesnaženje) vpliva na življenje prebivalcev Predjame, Pristave, Bukovja in ostalih okoliških vasi. Prav zato je sodelovanje s prebivalci ključno - najboljše poznajo situacijo, kar pripomore k razumevanju stanja, hkrati pa so pomembni pri oblikovanju ukrepov, ki bodo, še bolj kot na izkušnjo turistov, vplivali na kakovost njihovega življenja.

S prebivalci smo se srečali na dveh javnih razpravah ter se s posamezniki sprehodili skozi Predjamo. Od domačinov smo želeli izvedeti, katere težave se pojavljajo v njihovi okolici zaradi turizma in kaj bi za reševanje problemov predlagali sami. Zainteresirani posamezniki so sodelovali tudi v delovni skupini za pripravo mobilnostnega načrta.

V septembru 2022 je v okviru projekta Predjama Sustainable potekala tudi nagradna anketa med prebivalci Predjame, Bukovja in okoliških vasi, s pomočjo katere smo hoteli spoznati njihove mobilnostne težave in preveriti stališča do možnih ukrepov na področju mobilnosti.

Prebivalci Predjame in okoliških vasi, ki bolj ali manj čutijo vplive turističnega obiska Predjamskega gradu, v anketi izražajo precej zadovoljivo podporo ukrepom, ki bi tako turistom kot njim omogočili trajnostnejše potovanje na relaciji Postojna - Predjama. Večina si želi boljših povezav zaledja z mestom tako z javnim potniškim prometom kot s kolesi, deloma so naklonjeni tudi omejevanju avtomobilskega turističnega dostopa do Predjame.

Glede njihove osebne mobilnosti nas je presenetilo, da bi tisti, ki se trenutno vozijo na delo z avtomobilom, raje na delo potovali na drugačen način - peš, s kolesom, z avtobusom ali kot sopotniki v avtomobilu. Prav tako si želijo, da bi njihovi otroci lahko pot v šolo opravljali peš ali s kolesom.

Podrobnejši rezultati ankete med prebivalci se nahajajo v prilogi 3.

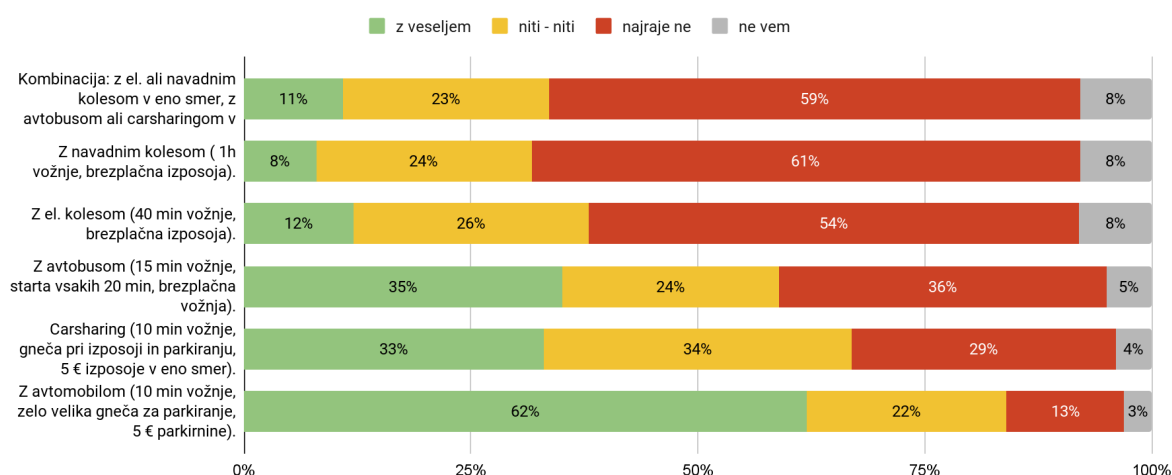
Obiskovalci

Mnenja obiskovalcev, na katerih mobilnostne navade želimo najbolj vplivati, smo pridobili s pomočjo ankete. Anketo za obiskovalce na temo trajnosti na najbolj turističnih točkah v regiji je Zavod Znanje skupaj z Regionalno razvojno agencijo Zeleni Kras opravil v poletju 2022. Za obiskovalce Predjamskega gradu so dodali vprašanja o mobilnosti do Predjame.

Dve tretjini obiskovalcev bi v Predjamo najraje prišlo z avtomobilom, medtem ko 13 % najraje ne bi izbralo avtomobila. Največji potencial se kaže pri vožnji z avtobusom. 35 % in morda tudi nadaljnjih 24 % (odgovori niti ja - niti ne) bi za dostop do Predjame izbralo shuttle avtobus. Trenutno shuttle avtobus uporablja 24 % obiskovalcev. Glede na trenutno majhen delež kolesarjenja (1 %) do Predjamskega gradu je priložnost tudi pri 12 % (morda tudi do 26 %) obiskovalcev za prehod iz avtomobila na to aktivno mobilnost.

Kako bi šli iz Postojne na obisk Predjamskega gradu?

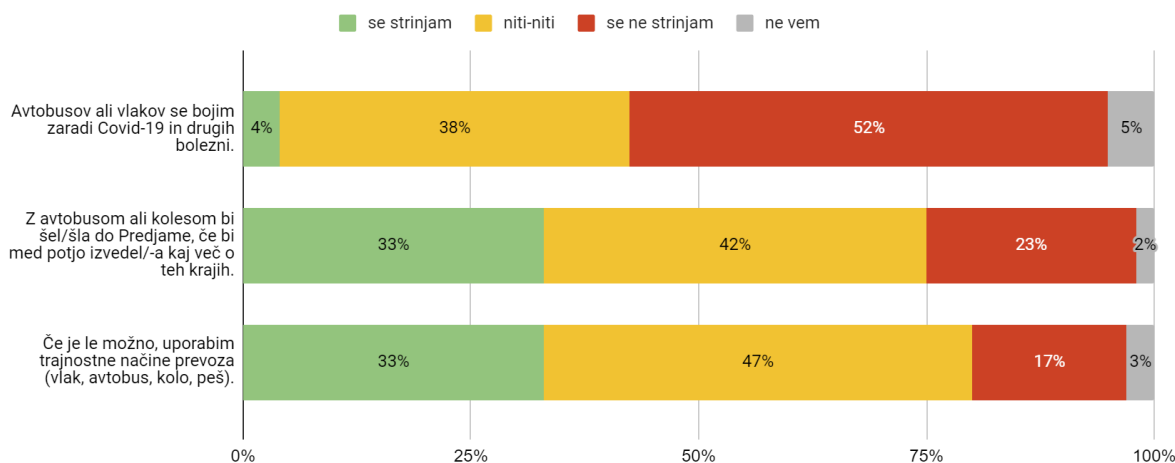
(10 km v eno smer, razgiban teren s klanci)

Slika 14: Kako bi šli iz Postojne na obisk Predjamskega gradu (10 km v eno smer, razgiban teren s klanci)?

Obiskovalci nimajo zadržkov do uporabe avtobusa zaradi možnosti prenosa različnih bolezni, vedno bolj pa se kaže njihova trajnostna naravnost. Storitve shuttle avtobusa bi se lahko izboljšala, če bi potniki med potjo izvedeli več o okoliških krajih.

Koliko se strinjate z naslednjimi izjavami o potovalnih načinih?

Slika 15: Koliko se strinjate z naslednjimi izjavami o potovalnih načinih?

Ključni deležniki

Poleg obiskovalcev in prebivalcev je v Predjami še nekaj deležnikov, bolj ali manj vpletenih v izvedbo projekta. Zanimal nas je njihov pogled na življenje, delo in turizem v Predjami, zato smo izvedli 11 intervjujev. Pogovarjali smo se s posamezniki, ki sodelujejo pri projektu na strani vodilnega partnerja - Občine Postojna in na strani partnerja Postojnska jama d.d. Intervju smo izvedli še z vodjo Predjamskega gradu, krajevno skupnostjo Bukovje ter lokalnimi zavodi in organizacijami RRA Zeleni Kras, TIC Postojna, TD Kašča in TD Pudgura.

Primeri dobrih praks mobilnostnih ukrepov turističnih destinacij

Množično obiskan Predjamski grad, lociran na težje dostopni lokaciji, do katere vodi ozka prometnica, alternative avtomobilu pa še niso razvite, ni edinstven primer. Podobnih situacij je veliko, tako v Sloveniji kot tujini. Zanimalo nas je, kako se spopadajo z veliko prometno obremenitvijo in katere dobre prakse bi lahko prenesli v Postojno. Pogovarjali smo se s predstavniki turističnih destinacij Logarske doline, Bohinja, Golice in doline Vrata.

Logarska dolina

Obiskovalci, ki v krajinski park Logarska dolina vstopajo z motornim vozilom, s plačilom vstopnine (osebni avtomobil 7 €) pridobijo pravico do uporabe površin za ustavljanje in parkiranje vozila v dolini v pet metrskem pasu izven vozišča, razen na območjih, kjer je to prepovedano. Vstopnine so oproščena električna vozila, pešci in kolesarji, občani Občine Solčava, invalidi ter člani Planinske zveze Slovenije, do 8. ure zjutraj. Gostje nastanitev poravnajo vstopnino enkrat za celotno obdobje bivanja.

Takšen režim je v veljavi že od leta 1992. Neurejenega množičnega turističnega obiska, ki obremenjuje naravo in moti domačine, je dolina deležna namreč že iz 60. let. Združili so se prebivalci in gospodarstveniki ter ustanovili podjetje Logarska dolina d.o.o., kateremu je Občina Mozirje (ko se ta na tem območju še ni razdelila na Občino Solčava) podelila koncesijo za upravljanje doline. Obisk se zaradi vstopnine ni zmanjšal, izboljšala pa se je tako kakovost bivanja kot obiskovanja.

Danes je v avgustovski konici v Logarski dolini sočasno tudi do 1000 avtomobilov. To številko si želijo v prihodnjih letih znižati na 300. Alternativo avtomobilu vidijo v avtobusnih prevozi iz okoliških mest in iz P+R postaj pred Logarsko dolino.

Bohinj

Bohinjsko jezero in gore nad njim so ena izmed najbolj priljubljenih slovenskih poletnih destinacij. Zaradi številnih mobilnostnih izzivov na parkiriščih ob jezeru in cestah, ki vodijo v visokogorje, so se že pred leti odločili na vse večje mobilnostne potrebe namesto s številnimi invazivni infrastrukturnimi posegi odgovoriti s ponudbo trajnostne mobilnosti.

Parkiranje osebnih vozil je tako sedaj plačljivo, iz parkirin pa se črpajo sredstva za devet brezplačnih avtobusnih linij. Letno se tako z avtobusom po Bohinju pelje med 700 in 800 tisoč potnikov. Urejene so kolesarske in peš poti, o vseh različnih načinih mobilnosti pa se lahko obiskovalci po zanimajo na le temu namenjeni spletni strani "Za cvetoči Bohinj". Ko ob sončnem poletnem dnevu odpremo to spletno stran, se najprej pojavi opozorilno okence z informacijami o zasedenosti parkirišč in poziva k uporabi avtobusa.

Dostop do višjeležečih gorskih izhodišč, planine Voje, Vogar in Blato, je omejen na 300 vozil na dan. Če smo med prvimi tristoletimi in se želimo do izhodišč peljati, bomo za to odšteli 15 € na dan, lahko pa se zapeljemo z brezplačnim avtobusom, ki vozi od 6. ure zjutraj dalje.

V bodoče si v Bohinju želijo osebni promet še bolj omejiti, predvsem na cestah, ki vodijo v ožje doline in so torej "slepe ulice", na koncu katerih se zgosti veliko število parkiranih vozil. Na cestah do zgoraj omenjenih planin želijo število vozil omejiti na 90, na parkiriščih v dolini pa ukiniti 500 parkirnih mest.

Turistični ponudniki v Bohinju podpirajo takšna prizadevanja in tudi sami stremijo k trajnostnemu turizmu. Občina Bohinj dobro sodeluje tudi s ponudniki medkrajevnih avtobusnih prevozov in s Slovenskimi železnicami.

Golica

Ko pod Golico, karavanškim vrhom v Občini Jesenice, v maju cvetijo narcise, je ta množično obiskana. V letu 2020 se je obiskovanje domačih znamenitosti zaradi pandemije močno povečalo in vasi pod Golico so bile popolnoma zaparkirane, praktično ohromljene. Vodstvo občine, krajevna skupnost, policija, gasilci, komunalna služba, turistična in planinska društva so stopila skupaj, ker so vedeli, da jih naslednje leto čakajo enake razmere in da je treba ukrepati. Brez omejitve osebnega prometa ne bo šlo.

Osební promet so tako že v naslednjem letu do izhodišč pod Golico omejili z zaporami in redarji. Prehod so omogočili prebivalcem in njihovim obiskovalcem, gostom z rezervacijo v gostinskih in nastanitvenih obratih, avtobusom organiziranih skupin ter invalidom. Za ostale so uredili parkiranje na Jesenicah, od tod in izpred železniške postaje pa brezplačen avtobusni prevoz do Planine pod Golico in Javorniškega Rovta. Avtobus je peljal na vsakih 30 ali 60 minut od 7. do 17. ure. Število obiskovalcev se zaradi omejitve osebnega prometa ni zmanjšalo.

Projekt, ki ga koordinira Regijska razvojna agencija Zgornje Gorenjske, nosi ime "Med narcise z busom". Tako je javnost, preko tiskovin, spleta in radijev, povabljená na ogled narcis in hkrati obveščena o načinu prevoza do izhodišča. V prihodnosti si želijo sploščiti konico obiska. Zgodi se namreč, da je avtobus že na prvi postaji, na parkirišču ob občini, popolnoma zaseden, nato pa avtobus ustavi še pri gimnaziji, kjer vstopajo domačini, in nato še na železniški postaji.

Dolina Vrata

Ena izmed najlepših slovenskih gorskih dolin, dolina Vrata, slovi po svoji naravi - gozdovih, reki in slapu ter obkrožajočih gorskih stenah. Z vse več obiskovalci postaja več kot očitno, da bo treba za ohranitev neokrnjene narave omejiti osebni promet, kar si prebivalci, lokalna skupnost in javni zavod Triglavski narodni park prizadevajo že vrsto let. Trenutno lahko do Aljaževega doma v Vratih z avtomobilom prispe vsak. Na parkirišču je v poletnih mesecih treba plačati parkirnino, na vhodu v dolino pa obiskovalce na obremenjenost doline opozarja semafor zasedenosti parkirišča. V dolino sicer vozi tudi avtobus, a je zaradi gostega prometa manj učinkovit.

Cesta v dolino je bila v letu 2022 zaradi preprečevanja prašenja asfaltirana, kar je še povečalo promet v dolino. Ne glede na številne zakonodajne ovire mora biti na podlagi naravovarstvenega soglasja v naslednjem letu vzpostavljen nov prometni režim, ki bo vsaj do neke mere omejeval osebni motorizirani promet.

Pregled obstoječih dokumentov na občinski ravni

Pri pregledu občinskih strategij in načrtov smo bili predvsem pozorni na omembe dostopnosti zalednih krajev ali turističnih točk. Vas Predjama je dober predstavnik obeh kriterijev.

Celostna prometna strategija Občine Postojna

Namen celostne prometne strategije Občine Postojna, izdelane v letu 2017, je prispevati k razvoju urbane mobilnosti in pomagati pri vzpostavitvi trajnostnega prometnega sistema. Med ostalimi cilji stremljivi tudi k izboljšanju povezanosti zalednih krajev z mestom ter turističnemu razvoju občine.

Strategija v analitičnem delu ugotavlja, da so razmere za pešačenje in kolesarjenje v in med manjšimi naselji slabe, avtobus pa uporabljajo predvsem šolarji. Na splošno je na voljo zelo malo alternativ prevozu z avtomobilom. Razvoj kolesarjenja prepozna kot veliko priložnost v zaledju predvsem z vidika turizma.

Strategija razvoja turizma v Občini Postojna 2018-2023

Turistični profil občine, v kateri se nahajata dve izmed petih najbolj množično obiskanih turističnih znamenitosti v Sloveniji (Postojnska jama in Predjamski grad), strategija oriše takole: "Množičen obisk po eni strani in pomanjkljiva razvitost preostale ponudbe po drugi strani ter strateška lega ob glavni prometnici na slovensko Obalo, v Istro in Kvarner okarakterizira občino s prehodnim in izletniškim turizmom".

Ob pripravi strategije sta bili izvedeni dve delavnici, na katerih je sodelovala zainteresirana in splošna javnost. Ta pričakuje, da bo turizem v prihodnosti prispeval tudi k trajnostni mobilnosti v občini in h kakovosti bivanja prebivalcev. To bi dosegli tudi z zagotovitvijo označenosti, infrastrukture za kolesa in izboljšano trajnostno mobilnostjo skozi celo leto in za vse (izposoja, e-kolesa, prevoz koles, shuttle, hop on - hop off).

Strategija kolesarjenje prepozna kot enega izmed najobetavnejših turističnih produktov. Med ukrepi tega produkta se nahaja tudi oblikovanje ambicioznejšega projekta, in sicer načrtovanje rekreativne kolesarske poti Postojna - Predjama.

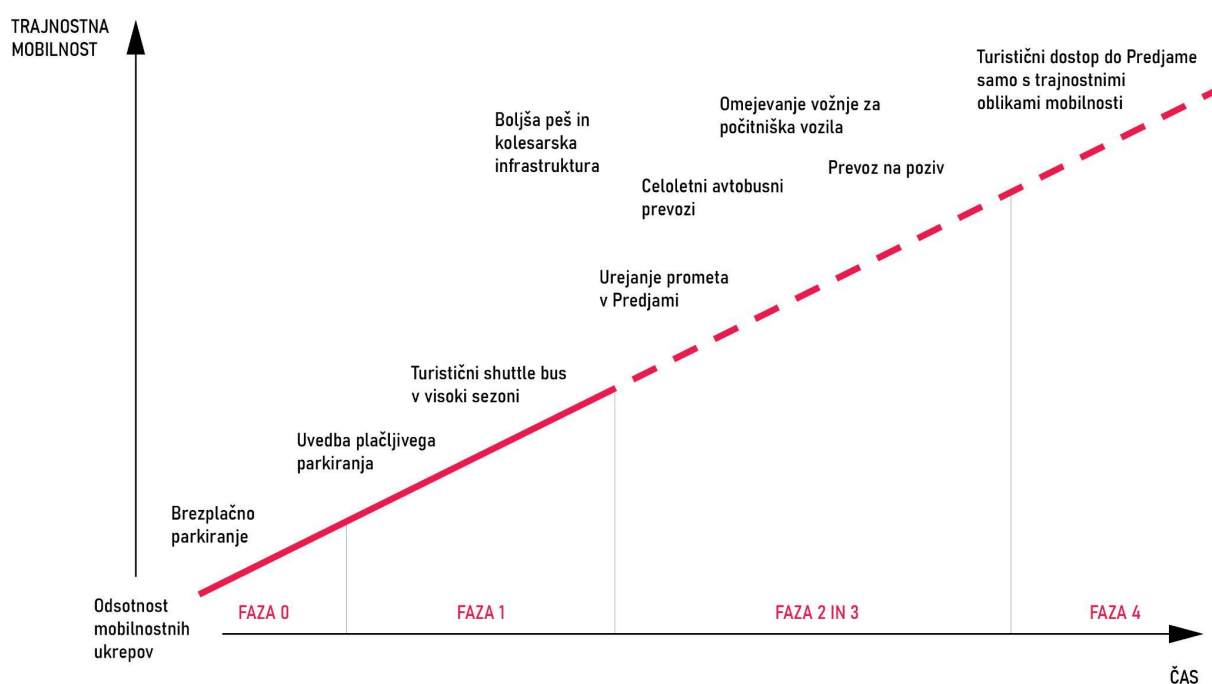
Predjama je omenjena tudi v poglavju o infrastrukturi: urejanje prometno-parkirnega režima v Predjami spada med štiri naložbene prioritete. Ukrej celostna ureditev dostopa do Predjamskega gradu vključuje ureditev parkirišč, vpeljavo avtomobilu alternativnih oblik prevoza do Predjame ter izbor in označitev sprehajalne poti v bližini. Nosilka teh ukrepov je občina. V tem poglavju so pomembni tudi ukrepi za mesto Postojna. Uredili naj bi vstopni točki javnega prometa - železniška in avtobusna postaja ter od tod označile poti do mesta in proti Postojnski jami.

Ukrepi zelene mobilnosti in dostopnosti navajajo urejen lokalni krožni promet med turističnimi točkami (Postojna - Postojnska jama - Predjama - Planinsko polje - Postojna; Postojna - Razdrto/Strane - Predjama - Planina - Postojna) in dopolnitev trase mestnega avtobusa Furman z vključitvijo železniške postaje in Postojnske jame.

Vizija razvoja prometnega režima do Predjamskega gradu

Spreminjanje mobilnostnih navad tako enodnevnih obiskovalcev kot zaposlenih in prebivalcev, ki so v Predjami vsakodnevno, zahteva svoj čas za razvoj in postopno uvajanje sprememb. Te je treba nato tudi spremljati, izvajati monitoring, prilagajati in nadgrajevati, hkrati pa obveščati in sodelovati z vsemi vrstami javnosti.

Povečevanje deleža trajnostnih oblik mobilnosti na poti do Predjame brez zmanjševanja obiska Predjamskega gradu naj bo torej postopno, začeni z enostavnejšimi in milejšimi ukrepi, ki se skozi čas logično nadgrajujejo in krepijo skozi štiri faze.

Slika 16: Prikaz možnega razvoja prometnih režimov v Predjami.

FAZA 0 - STANJE ODSOTNOSTI MOBILNOSTNIH UKREPOV

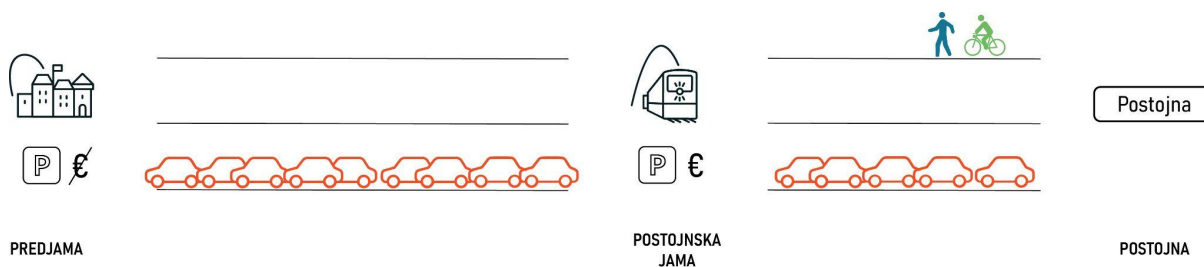
Faza 0 je predvidevanje stanja brez kakršnegakoli urejanja mobilnosti na poti do Predjame. Zaradi vsakoletnega povečevanja obiska Predjamskega gradu ter zaradi pomanjkanja infrastrukture in informacij o drugih možnostih dostopa je pričakovati več avtomobilskega prometa, s tem pa več zastojev, parkirni kaos in manjšo prometno varnost, zaradi vsega tega pa slabšo izkušnjo obiskovalcev in nezadovoljstvo prebivalcev.

Stanje/delovanje:

- Brezplačno parkiranje.
- Alternativne oblike mobilnosti so skoraj neobstoječe.

Pričakovanja:

- Povečevanje avtomobilskega prometa z rastjo obiska in zaradi pomanjkanja alternativ.
- Slabša se turistična izkušnja obiskovalcev Predjamskega gradu.
- Nezadovoljstvo prebivalcev zaradi prometnega kaosa.

Slika 17: Stanje prometnega režima na poti do Predjame ob odsotnosti mobilnostnih ukrepov (Faza 0).

FAZA 1: UKREPI V ČASU VISOKE SEZONE (TRENUTNO STANJE)

Obstoječe stanje z nekaterimi ukrepi na področju mobilnosti je prva faza - prvi korak k boljšemu upravljanju mobilnosti na poti do Predjame. Usmerjanje vozil na parkirišča zmanjša negotovost voznikov in s tem rahlo ublaži prometni kaos. Plačljivost parkiranja spodbudi obiskovalce k uporabi shuttle avtobusa iz Postojnske jame. Bolj zavzeti obiskovalci lahko izkoristijo tudi krožne kolesarske in pešpoti.

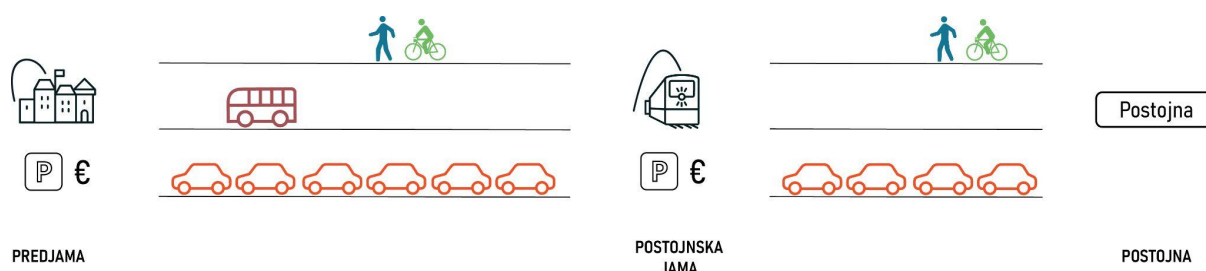
Če bi takšno stanje ostalo nespremenjeno, je pričakovati manjše zmanjšanje avtomobilskega prometa zaradi omejevanja parkiranja in možnosti uporabe shuttle avtobusa. Turistična izkušnja bi ostajala slaba, predvsem zaradi prometnega kaosa v vasi in nepovezanosti različnih ponudnikov javnega potniškega prometa ter neobveščenosti o aktivnih možnostih potovanja.

Stanje/delovanje:

- Usmerjanje parkiranja.
- Plačljivo parkiranje.
- Turistični shuttle bus med Postojnsko jamo in Predjamo.
- Deloma urejene peš in kolesarske povezave.

Pričakovanja:

- Počasno zmanjševanje avtomobilskega prometa zaradi slabega stanja na cestah in večje ozaveščenosti obiskovalcev.
- Množična uporaba avtobusa ob konicah.
- Redki pešci in kolesarji.
- Nezadovoljstvo nad nepovezanostjo mesta Postojna z glavnima turističnima atrakcijama.

Slika 18: Trenutno stanje prometnega režima na poti do Predjame v času visoke sezone (Faza 1).

FAZA 2: IZBOLJŠANJE ALTERNATIV AVTOMOBILU

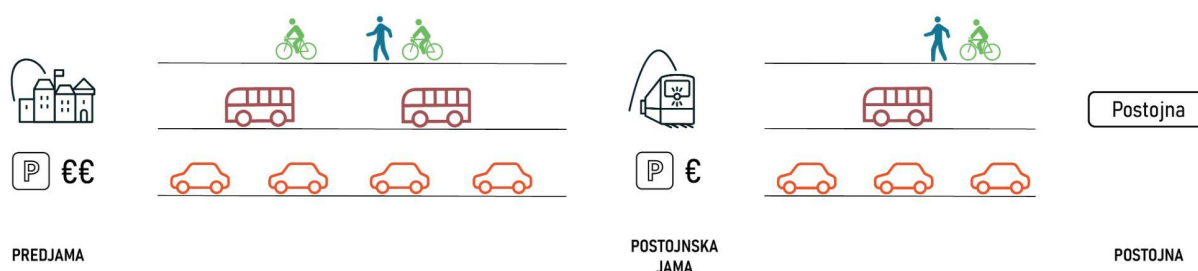
Z boljšim vodenjem avtomobilskega prometa in umikom avtomobilov stran od pešcev, ki se jim zagotovi več udobnega in varnega prostora, bi lahko bila izkušnja obiska Predjame mnogo boljša. Z dodatnimi avtobusnimi povezavami vse do Postojne bi bilo lahko za obiskovalce potovanje bolj praktično brez avtomobila, z večjo informiranostjo in promocijo pa tudi bolj spontano. K temu bi jih spodbudila tudi višina parkirnine v Predjami, o kateri bi bili pravočasno obveščeni. Z večjo ponudbo in jasno označitvijo poti je pričakovati več kolesarjev in pohodnikov. S takšnim izboljšanjem alternativ avtomobilski vožnji se v drugi fazi pričakuje zmanjšanje avtomobilskega prometa za 15 %.

Stanje/delovanje:

- Urejena prometna infrastruktura v Predjami.
- Urejene površine za pešce.
- Izboljšanje kolesarske povezave.
- Celoletni avtobusni prevozi tako za turiste kot prebivalce med Postojno, Postojnsko jamo in Predjamo.
- Odvrčanje od vožnje do Predjame z višino parkirnine in informiranjem.
- Promocija trajnostnih oblik mobilnosti.

Pričakovanja:

- Zmanjšanje avtomobilskega prometa za 15 %.
- Povečana uporaba avtobusa zaradi boljše obveščenosti in praktičnosti.
- Več kolesarjev zaradi boljše promocije in atraktivnosti kolesarjenja.

Slika 19: Stanje prometnega režima na poti do Predjame ob izboljšanju alternativ avtomobilu (Faza 2).

FAZA 3: NADGRADNJA FAZE 2 - NORVEŠKI PREDLOG

Obisk v Predjami je skoncentriran na poletne mesece in popoldanski čas, s še večjim obiskom v dneh s slabšim vremenom. Z upravljanjem obiska gradu bi lahko konice obiska, ki povzročajo največje prometne tegobe, razporedili tudi v druge čase dneva in leta. Tako bi bilo lažje upravljati tako s parkirišči kot z avtobusnimi prevozi. Za spodbudo k opuščanju vožnje z avtomobilom je v fazi 3 predvideno povišanje cene parkirnine v Predjami. Grajska parkirišča bi zasedalo 60 % manj vozil kot sedaj, saj bi bili obiskovalci pravočasno obveščeni o načinu parkiranja, ki bi bilo primarno urejeno v Postojni oziroma ob Postojnski jami.

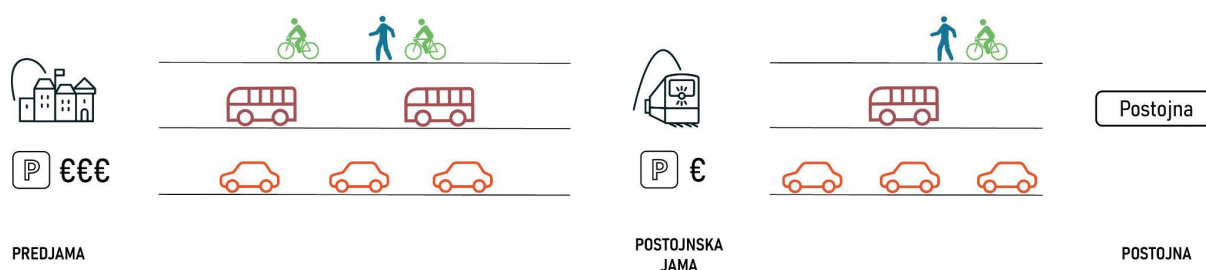
Faza 3 je poimenovana "Norveški predlog" saj bi se urejanja prometa na takšen način lotili norveški partnerji v projektu Predjama Sustainable - s premium parkirnino in terminskimi vstopnicami, enakomerno razporejenimi skozi dan.

Stanje/delovanje:

- Upravljanje obiska gradu - prerazporeditev konice na manj obiskane dele dneva in leta.
- Dodatno odvrčanje od parkiranja v Predjami z višino parkirnine.

Pričakovanja:

- Zmanjšanje avtomobilskega prometa za 60 %.
- Večina obiskovalcev potuje z avtobusom, večji je delež kolesarjev.

Slika 20: Stanje prometnega režima na poti do Predjame ob uvedbi mobilnostnih ukrepov po norveškem predlogu (Faza 3).

FAZA 4: OGLED PREDJAMSKEGA GRADU BREZ AVTOMOBILA

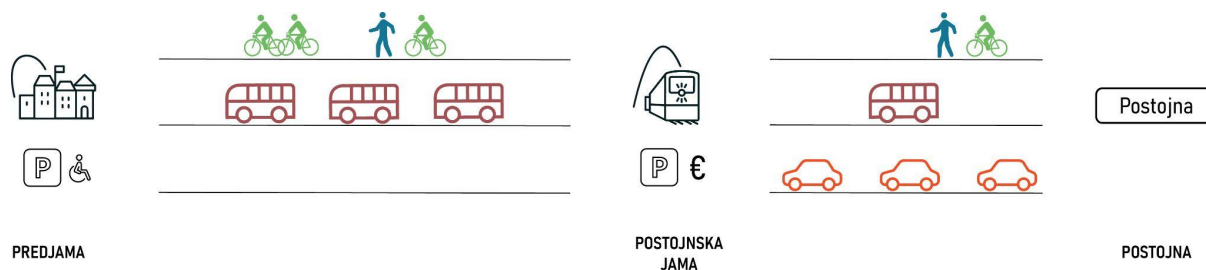
Dolgoročna vizija mobilnosti na poti do Predjame je karseda trajnostno naravnana. Odmaknjeno vasico s kulturnimi in naravnimi znamenitostmi bi lahko obiskali le na trajnostni način - z avtobusom, kolesom ali peš. Preprost prestop iz avtomobila na trajnostne načine mobilnosti bi omogočil usklajen sistem obveščanja in izpopolnjena infrastruktura. Preostanek vozil v Predjamo bi predstavljale osebe z gibalnimi oviranostmi, prebivalci ter službena in gospodarska vozila.

Stanje/delovanje:

- Avtomobilski dostop za turiste je omejen.
- Avtomobilski dostop je venomer možen za prebivalce in njihove obiskovalce, zaposlene, organizacije in gibalno ovirane.
- Izpopolnitev ostalih oblik mobilnosti.

Pričakovanja:

- Zmanjšanje avtomobilskega prometa za 95 %.
- Obiskovalci uporabljajo trajnostne načine mobilnosti.
- Glavnina obiskovalcev se pelje z avtobusom, velik delež pa se jih odloči tudi za aktivno mobilnost.

Slika 21: Stanje prometnega režima na poti do Predjame ob prepovedi dostopa z osebnim avtomobilom za obiskovalce (Faza 4).

Cilji projekta Predjama Sustainable

Projekt Predjama Sustainable stremi k reševanju izzivov velikih prometnih obremenitev zaradi številnih turističnih obiskovalcev Predjamskega gradu in s tem k zmanjšanju netrajnostnih oblik mobilnosti na poti do in v vasi Predjama. Takšen razvoj turistične destinacije sledi tudi splošnim trendom slovenskega turizma v smeri trajnostnega, odgovornega, vključujočega in odpornega turizma. Partnerji so si zadali naslednji cilj, ki ga je za uspešnost projekta treba doseči v roku enega leta:

V okviru projekta Predjama Sustainable bo z izdelanim mobilnostnim načrtom in izvedenimi ukrepi iz prijave projekta uporaba trajnostnih oblik mobilnosti do konca projekta izboljšana za vsaj 5 odstotnih točk.

Izhodiščno stanje za merjenje sprememb potovalnih navad v Predjamo smo izmerili pred uvajanjem prvih mobilnostnih ukrepov v Predjami, poleti 2022. Takrat je v Predjamo prišlo 74 % obiskovalcev z lastnim motornim prevozom - avtomobilom, kombijem, avtodomom ali motorjem. V večini z avtobusom, pa tudi s kolesom in peš, je do gradu prispelo preostalih 26 %. Ta delež se mora za dosego cilja v letu 2023 povečati na 31 %.

Cilj bo dosežen s sledenjem viziji razvoja trajnostnejšega prometnega režima na poti do Predjamskega gradu. Prvi korak v to smer je izvajanje faze 2, z izboljšanjem alternativ avtomobilu.

Stebri trajnostne mobilnosti

Tako cilj projekta kot ambicija občine in parka Postojnska jama ter želja prebivalcev je izboljšanje kakovosti okolja, bivanja in obiskovanja na območju Predjame. K temu lahko delovanje v smeri bolj trajnostne mobilnosti doprinese z boljšo dostopnostjo, večjo prometno varnostjo, zmanjšanjem izpustov emisij in boljšo urejenostjo prostora. Iz trenutne faze 1 v razvoju prometnega režima k bolj trajnostnemu je treba začeti z uvajanjem ukrepov faze 2 in stremeti k delovanju v fazi 3. V nadaljevanju so predstavljeni ukrepi, ki jih bodo deležniki v Predjami izvedli kratkoročno (pred prihajajočo turistično sezono), srednjeročno (v naslednjih dveh letih) ter dolgoročno (v naslednjih petih letih). Ukrepi so razporejeni med pet stebrov - aktivna mobilnost s poudarkom na hoji in kolesarjenju, javni potniški promet, motorizirani osebni promet, informiranje in promocija ter upravljanje in načrtovanje.

1. STEBER: Hoja in kolesarjenje

DOSEŽKI

Izkušenim pešcem in kolesarjem, ki se predhodno pripravijo na potovanje, pot do Predjame ne bo predstavljala večjih težav. Do Predjame lahko peš prispejo po Zmajevi pešpoti, mimo peljejo tudi druge daljinske pešpoti, s kolesom pa se lahko podajo na Jamsko, Grajsko ali Erazmovo kolesarsko pot. Električna kolesa so za izposajo na voljo v Postojni (Čeho bike sport center) in Landolu (Lipizzaner Lodge).

IZZIVI

Manj pripravljeni pešci in kolesarji bodo težje našli pohodniške in kolesarske poti, te so namreč slabo oz. nejasno označene. Zato se mnogi kolesarji znajdejo na glavni in prometni cesti Postojna - Predjama, kjer kolesarjenje ni niti prijetno niti varno. Ko kolesarji prispejo v Predjamo, ne morejo nikjer varno parkirati koles, redke so klopi za počitek, ni pitnikov, kjer bi se lahko odžejali. Tisti, ki prispejo z avtomobilom, morajo od parkirišča do gradu med vozečimi avtomobili, prav tako pa ni varne peš povezave od Predjame do Pristave in Bukovja, kjer se nahaja podružnična osnovna šola.

SPECIFIČNI CILJ STEBRA

Urediti tri kolesarske in eno peš povezavo do Predjame ter izboljšati pogoje za hojo v Predjami.

UKREPI

HOJA IN KOLESARJENJE						
Sveženj ukrepov	Ukrep	Nosilec	Terminski načrt izvedbe			Finančni okvir
			2023	2024	2027	
Pešci v Predjami	Peš povezave v Predjami.	OP PJ				€ 15.000,00
	Prijeten in varen prostor med lipo in Staro damo.	OP PJ				€ 40.000,00
	Urbana oprema v Predjami.	OP PJ				Drugi viri
	Pločnik med Predjamo in Bukovjem.	OP KS				€ 300.000,00

Kolesarji v Predjami	Kolesarska infrastruktura na ploščadi med lipo in Staro damo.	OP PJ			€ 12.000,00
Aktivno do Predjame	Označitev Zmajeve pešpoti in ureditev počivališč.	OP			€ 18.000,00
	Kolesarske povezave med Postojno in Predjamo.	OP			€ 75.000,00

2. STEBER: Javni potniški promet

DOSEŽKI

V dogovoru s ponudnikom JPP se medkrajevni avtobus ustavi ob Postojnski jami. Za nadaljevanje poti do Predjamskega gradu lahko obiskovalci obeh znamenitosti uporabijo shuttle bus, ki vozi v visoki turistični sezoni na vsakih 20 minut. Šolarje do osnovne šole v Postojni pelje šolski avtobus, po mestu Postojna pa vozi mestni avtobus Furman, ki povezuje različne dele mesta.

IZZIVI

Za popotnike, ki prispejo v Postojno z javnim potniškim prometom, predstavlja pot do Postojnske jame in Predjamskega gradu svojevrsten izziv, v času nizke sezone pa je potovanje brez osebnega prevoza pravzaprav nemogoče. Mestni avtobus Furman ni povezan z železniško postajo ali Postojnsko jamo. Postaje vseh oblik javnega potniškega prometa so slabo opremljene, tako z infrastrukturo kot informacijami. Domačini razen šolskega avtobusa nimajo ustreznih alternativ vožnji z avtomobilom.

SPECIFIČNI CILJ STEBRA

Z izboljšanjem storitve povečati število potnikov na avtobusih do Predjame.

UKREPI

JAVNI POTNIŠKI PROMET						
Sveženj ukrepov	Ukrep	Nosilec	Terminski načrt			Finančni okvir
			do 2023	do 2024	do 2027	
Vozila JPP	Avtobusi z opremo za prevoz koles.	OP PJ				Zajeto v ukrepu 2.4.
Postajališča JPP	Avtobusna postajališča v Predjami, pri Postojnski jami in na drugih lokacijah.	OP PJ				€ 30.000,00
	Izboljšave na avtobusni in železniški postaji v Postojni.	OP PJ SŽ JPP ponudnik				€ 20.000,00
Povezave JPP	Redni avtobusni prevoz na relaciji Postojna-Predjama.	OP				€ 100.000,00
	Linija Furmana do Postojnske jame.	OP PJ				€ 62.000,00

3. STEBER: Motorizirani promet

DOSEŽKI

Predvsem Postojnska jama d.d. se že spopada s konicami turističnega obiska, ki pomenijo tudi veliko prometno obremenitev tako bližine Postojnske jame kot Predjame. Ob Postojnski jami na povečan obisk odgovarjajo s povečevanjem parkirnih kapacitet na bližnjih travnikih, ob dolgotrajnem deževju (razmočenost travnatih površin) pa tudi z vzpostavitvijo P+R v Postojni. Tako ob Postojnski jami kot v Predjami je vzpostavljen parkirni režim s plačljivim parkiranjem. Prometni kaos v Predjami blažijo reditelji, ki pobirajo parkirnine.

IZZIVI

Veliko število osebnih vozil na poti do in v Predjami povzroča težave tako na cesti kot na parkiriščih. Na ozkem cestišču ob srečevanju večjih vozil in zaradi nelegalnega parkiranja ob cestišču nastajajo zastoji. Redarska služba, ki bi lahko poskrbela za boljšo urejenost parkiranja kadrovske podhranjena, izvrševanje nadzora nad tujci pa je administrativno zahtevno. V Predjami so zaradi slabega vodenja prometa in deljenja površin med pešci in vozili pogosti konflikti, prostor pa je nevaren in neprijeten tako za ene kot za druge.

SPECIFIČNI CILJ STEBRA

Zmanjšati delež motoriziranega prometa na poti do Predjame za 15 %.

UKREPI

MOTORIZIRANI PROMET						
Sveženj ukrepov	Ukrep	Nosilec	Terminski načrt			Finančni okvir
			do 2023	do 2024	do 2027	
Parkiranje	Celovito upravljanje mirujočega prometa v Predjami.	OP PJ				€ 3.000,00
	Zmanjšanje možnosti za nepravilno parkiranje ob cestišču.	OP zasebni lastniki				€ 30.000,00
	Redarski nadzor nad nepravilnim parkiranjem.	OP				Drugi viri
	Ureditev P+R na Prepihu.	OP zasebni lastniki				€ 34.000,00
	Urejeno spodnje peščno parkirišče.	PJ				Drugi viri
Vodenje prometa	Vodenje prometa v Predjami.	OP PJ				€ 15.000,00
	Ureditev talnih oznak za postajališče in obračališče za avtobuse.	OP PJ				€ 30.000,00

4. STEBER: Informiranje in promocija

DOSEŽKI

Različni akterji na postojnskem že imajo pregledne spletne strani (Postojnska jama, Visit Postojna, Zeleni Kras), ki nudijo informacije o dostopnosti Postojne in številnih rekreativnih peš in kolesarskih poteh.

IZZIVI

Informacije o dostopnosti so, seveda zaradi stanja ponudbe trajnostnih mobilnosti, osredotočene na prihod z avtomobilom. Z izboljšanjem razmer in izkušnje ob uporabi JPP mora biti večji poudarek na takšnih prihodih v Postojno, do Postojnske jame in Predjamskega gradu. Obiskovalci so trenutno premalo obveščeni o parkirnih režimih in zasedenosti parkirišč na različnih lokacijah ter možnih alternativah avtomobilu. Avtobusne postaje ne nudijo ažurnih informacij o odhodih in prihodih avtobusov. Turistična destinacija Postojna naj najde novo promocijsko nišo v trajnostnem turizmu ter išče podjetniške priložnosti in inovativne turistične ponudbe v trajnostni mobilnosti obiskovalcev.

SPECIFIČNI CILJ STEBRA

Na vseh promocijskih kanalih izpostaviti trajnostne načine prihoda do Predjamskega gradu.

UKREPI

INFORMIRANJE IN PROMOCIJA						
Sveženj ukrepov	Ukrep	Nosilec	Terminski načrt			Finančni okvir
			do 2023	do 2024	do 2027	
Informiranje in promocija	Informiranje o trajnostnih oblikah mobilnosti do Predjame.	OP PJ RRA ZK				€ 25.000,00
	Promocija parkiranja pri Postojnski jami.	OP PJ				€ 13.100,00
	Interaktivni prikaz za spodbujanje trajnostnih oblik mobilnosti.	OP				€ 19.000,00
	Slogani za trajnostno mobilnost.	OP PJ				€ 1.500,00
	Mobilna aplikacija za spodbujanje hoje in kolesarjenja.	PJ ZZ				€ 12.000,00
	Kratki film na temo trajnostne mobilnosti v Postojni in Predjami.	OP PJ ZZ RRA ZK				€ 8.900,00
	Novinarska študijska tura.	PJ OP				€ 5.000,00
	Prodaja terminkih vstopnic po internetu.	PJ				€ 0,00
	Digitalni prikazovalniki zasedenosti parkirišč v Predjami.	PJ				€ 7.000,00

	Dostopnost informacij o javnem potniškem prometu.	OP PJ ponudnik JPP				€ 50.000,00
--	---	-----------------------------	--	--	--	-------------

5. STEBER: Upravljanje in načrtovanje

DOSEŽKI

V okviru priprave mobilnostnega načrta je bila ustanovljena delovna skupina v sestavi Občine Postojna, Postojnske jame d.d., krajevne skupnosti Bukovje in domačinov Predjame. Skupina se je poleg mobilnostnega načrta posvetila tudi širši tematiki v Predjami in v interesu vseh je, da na novo vzpostavljeno sodelovanje ohranijo tudi po izteku projekta Predjama Sustainable.

IZZIVI

Glavni izziv, ki ga delovna skupina s srečanji že deloma naslavlja, je sodelovanje med različnimi akterji in poenotenje vizije upravljanja Predjamskega gradu ter z njim celotne vasi Predjama. Poenotenje interesov je bistveno že med domačini samimi, ki se tudi pojavljajo v različnih vlogah - kot prebivalci, kot turistični ponudniki in kot člani različnih društev, ki delujejo na območju Predjame. Za premagovanje birokratskih ovir je ključno povezovanje z občino, za večje sožitje turističnih ponudnikov pa s Postojnsko jamo d.d. Soodvisni sta seveda tudi občina in Postojnska jama d.d. in hkrati ostali turistični ponudniki in ponudniki JPP.

SPECIFIČNI CILJ STEBRA

Vzpostaviti sistem skupnostnega upravljanja med vsemi deležniki, ki delujejo v Predjami.

UKREPI

UPRAVLJANJE IN NAČRTOVANJE						
Sveženj ukrepov	Ukrep	Nosilec	Terminski načrt			Finančni okvir
			do 2023	do 2024	do 2027	
Sodelovanje	Delovna skupina Predjama	OP PJ KS RRA ZK				€ 0,00
	Sodelovanje z akterji železniškega prometa.	OP				€ 0,00
	Vključevanje lokalne skupnosti v ponudbo na področju trajnostne mobilnosti.	OP				€ 9.000,00
Razvoj	Termin viteških dni prispeva k bolj enakomernemu obisku tekom sezone.	PJ Društvo Kašča OP				€ 0,00
	Terenska razvojno-svetovalna služba.	OP UE Zavod Znanje				€ 3.000,00
	Svetovalna služba.	OP Zavod Znanje				€ 8.000,00

Slovar kratic

CPS	Celostna prometna strategija
JPP	Javni potniški promet
KS	Krajevna skupnost
MK	Ministrstvo za kulturo
MN	Mobilnostni načrt
OP	Občina Postojna
PG	Predjamski grad
PJ	Postojnska jama, d.d.
PM	Parkirno mesto
PPJ	Park Postojnska jama
P+R	Park & ride, parkiraj in se pelji
RRA ZK	Regionalna razvojna agencija Zeleni Kras
SRT OP	Strategija razvoja turizma Občine Postojna
SŽ	Slovenske železnice
ZZ	Zavod znanje

Priloge

Priloga 1: Opis ukrepov

Priloga 2: Poročilo analize dnevnega obiska Predjame Predjama Sustainable - Štetje vozil v Predjami

Priloga 3: Poročilo o anketi za prebivalce Predjame in okoliških vasi

 Predjama Sustainable - Poročilo o anketi za prebivalce

Priloga 1: Opis ukrepov

HOJA IN KOLESARJENJE

Št.	1.1
Ukrep	Peš povezave v Predjami.
Opis	Označitev površin za pešce v varne povezave med parkirišči in Predjamskim gradom (modri pas ob cesti, prehodi za pešce, varna in urejena peščena pot). Površine za pešce naj bodo urejene na način univerzalne dostopnosti.
Nosilci in njihove vloge	OP uredi peš površine na svojih zemljiščih. PJ uredi peščeno povezavo med spodnjimi parkirišči in cesto.
Terminski načrt	Do leta 2024
Ocena stroška	€ 15.000,00

Št.	1.2
Ukrep	Prijeten in varen prostor med lipo in Staro damo.
Opis	Ureditev ploščadi od lipe do Stare dame v prijeten in varen prostor brez avtomobilov. Umik parkirnih mest (razen parkirnih mest za invalide) ter prekinitev enosmerne zanke z zgornjih parkirnih mest. Ureditev v pešcem prijazno območje - vaški trg.
Nosilci in njihove vloge	OP vodi aktivnost, pridobi projektno rešitev, ureja signalizacijo in usklajuje aktivnosti za OPPN. PJ sodeluje pri dogovorih o uporabi prostora.
Terminski načrt	Do leta 2024
Ocena stroška	€ 40.000,00

Št.	1.3
Ukrep	Urbana oprema v Predjami.
Opis	Na ploščad namestiti enotno urbano opremo - klopi, pitniki, kažipoti, informacijske table ipd.
Nosilci in njihove vloge	OP vodi aktivnost. PJ sodeluje.
Terminski načrt	Do leta 2024
Ocena stroška	Drugi viri

Št.	1.4
Ukrep	Pločnik med Predjamo in Bukovjem.
Opis	Izgradnja pločnika med Predjamo in Bukovjem za večjo prometno varnost. Uporabljali bi ga tako turisti kot domačini.
Nosilci in njihove vloge	OP vodi aktivnosti.
Terminski načrt	Do leta 2024 pridobiti zemljišča ob cestišču, do leta 2027 izgradnja pločnika.
Ocena stroška	€ 300.000,00

Št.	1.5
Ukrep	Kolesarska infrastruktura na ploščadi med lipo in Staro damo.
Opis	Namestitev kolesarskih stojal in polnilnic za e-kolesa na ploščadi med lipo in Staro damo.
Nosilci in njihove vloge	OP vodi aktivnosti, dobavi in namesti. PJ sodeluje.
Terminski načrt	Do leta 2024.
Ocena stroška	€ 12.000,00

Št.	1.6
Ukrep	Označitev Zmajeve pešpoti in ureditev počivališč.
Opis	Na terenu s kažipoti ali markacijami označiti Zmajevo pešpot iz Landola. Ob poti urediti počivališča z informacijskimi tablam in podobno infrastrukturo, zanimivo pohodnikom.
Nosilci in njihove vloge	OP vodi celotno aktivnost.
Terminski načrt	Zajeto v prijavi projekta Predjama Sustainable, izvedba v letu 2023.
Ocena stroška	€ 18.000,00

Št.	1.7
Ukrep	Kolesarske povezave med Postojno in Predjamo.
Opis	Boljša označitev obstoječih kolesarskih poti in ureditev ločenih kolesarskih stez, kjer te potekajo ob glavnih cestah.
Nosilci in njihove vloge	OP prevzame celotno aktivnost.
Terminski načrt	Označitev kolesarskih poti zajeta v prijavi projekta Predjama Sustainable - označitev torej v letu 2023. Nova kolesarska infrastruktura do leta 2027.
Ocena stroška	€ 75.000,00

Št.	1.8
Ukrep	Kolesarska infrastruktura na ključnih mestih med Postojno in Predjamo.
Opis	Namestitev kolesarskih stojal in polnilnic za e-kolesa na ključnih mestih, npr. prestopnih točkah, turističnih znamenitostih, namestitvenih in gostinskih obratih ...
Nosilci in njihove vloge	OP namesti polnilnico na Prepihu. PJ namesti polnilnico na svojih zemljiščih. Drugi ponudniki turističnih storitev namestijo polnilnice na svojih zemljiščih.
Terminski načrt	V prijavi projekta Predjama Sustainable je ta aktivnost zamišljena na lokaciji Prepih - izvedba v letu 2023. Na ostalih ključnih lokacijah izvedba do leta 2027.
Ocena stroška	€ 9.000,00

Vrednost 1. stebra	€ 469.000,00
---------------------------	---------------------

JAVNI POTNIŠKI PROMET

Št.	2.1
Ukrep	Avtobusi z opremo za prevoz koles.
Opis	Shuttle avtobuse dopolniti z nosilci oziroma prikolicami za kolesa ter s tem povečati zanimanje za kolesarjenje vsaj v eno smer.
Nosilci in njihove vloge	OP in PJ od prevoznikov zahtevata dopolnitev opreme za prevoz koles.
Terminski načrt	Zajeto v prijavi projekta Predjama Sustainable, izvedba v letu 2023.
Ocena stroška	Zajeto v ukrepu 2.4.

Št.	2.2
Ukrep	Avtobusna postajališča v Predjami, pri Postojnski jami in na drugih lokacijah.
Opis	Ureditev avtobusnih postajališč v Predjami, pri Postojnski jami in morebitnih drugih postajališčih shuttle avtobusa s talnimi oznakami, nadstrešnicami, sedišči, voznimi redi, kolesarskimi stojali ... Postajališča naj bodo enotna za vse vrste avtobusnih prevozov: turistični shuttle avtobus, redna linija avtobusa Postojna - Predjama in mestni avtobus Furman.
Nosilci in njihove vloge	OP izvaja javna postajališča. PJ izvede postajališča v Parku Postojnska jama.
Terminski načrt	Zajeto v prijavi projekta Predjama Sustainable, izvedba v letu 2023.
Ocena stroška	€ 30.000,00

Št.	2.3
Ukrep	Izboljšave na avtobusni in železniški postaji v Postojni.
Opis	Izboljšanje uporabniške izkušnje na Postojnski AP in ŽP ter ureditev teh točk v multimodalne točke z nemotenim prestopanjem. Dopolnitev informacij, namestitev omaric za zaklepanje, ažurne informacije o mobilnostnih možnostih in urnikih.
Nosilci in njihove vloge	OP koordinira aktivnost in usklajenost informacij. PJ sodeluje. SŽ in ponudnik JPP omogočata namestitev informacij in omaric.
Terminski načrt	Do leta 2024.
Ocena stroška	€ 20.000,00

Št.	2.4
Ukrep	Redni avtobusni prevoz na relaciji Postojna-Predjama.
Opis	Skozi celo leto urejen brezplačen avtobusni prevoz na relaciji Postojna-Predjama namenjen šolarjem, zaposlenim in turistom.
Nosilci in njihove vloge	OP organizira prevoz.
Terminski načrt	Zajeto v prijavi projekta Predjama Sustainable, izvedba v letu 2023.
Ocena stroška	€ 100.000,00

Št.	2.5
Ukrep	Linija Furmana do Postojnske jame.
Opis	Povezava Postojnske jame z linijo mestnega avtobusa Furman in s tem približati turistično destinacijo tako obiskovalcem kot zaposlenim.
Nosilci in njihove vloge	OP organizira novo linijo Furmana. PJ zagotovi postajališče.
Terminski načrt	Do leta 2024.
Ocena stroška	€ 62.000,00

Št.	2.6
Ukrep	Pogoste vožnje turističnega shuttle avtobusa v organizaciji PJ
Opis	Turistični shuttle avtobus med Postojnsko jamo in Predjamskim gradom vozi v visoki sezoni. Pogostost vožnje se prilagaja številu obiskovalcev. V prihodnosti naj bo shuttle avtobus na voljo dovolj pogosto tudi izven visoke sezone.
Nosilci in njihove vloge	PJ organizira prevoz.
Terminski načrt	Do leta 2027.
Ocena stroška	€ 62.400,00

Vrednost 2. stebra	€ 274.400,00
---------------------------	---------------------

MOTORIZIRANI PROMET

Št.	3.1
Ukrep	Celovito upravljanje mirujočega prometa v Predjami.
Opis	Parkiranje v visoki sezoni urejeno na način: - turisti na spodnjih parkiriščih - domačini (prebivalci in zaposleni), turistične organizacije in motoristi na zgornjih parkiriščih z uvozom in izvozom na isti točki pod pokopališčem (in ne z izvozom mimo Stare dame na ploščad) - osebe z oviranostmi in avtobusi na začetku ploščadi med lipo in Staro damo Parkiranje v nizki sezoni urejeno na način: - avtomobili na zgornjih parkiriščih - osebe z oviranostmi in avtobusi na začetku ploščadi med lipo in Staro damo Uveljavitev strožjega parkirnega režima v Predjami (višja parkirnina). Označitev parkirnih mest za gibalno ovirane osebe na začetku ploščadi. Dostavna in komunalna vozila omejiti na jutranje ure, ko grad še ni odprt za obiskovalce. Parkirišče pri pokopališču nameniti le obiskovalcem pokopališča in ne obiskovalcem gradu.
Nosilci in njihove vloge	OP ureja parkiranje na svojih zemljiščih ter poskrbi za signalizacijo za dostavna in komunalna vozila. PJ ureja parkiranje na svojih zemljiščih.
Terminski načrt	Do leta 2024.
Ocena stroška	€ 3.000,00

Št.	3.2
Ukrep	Zmanjšanje možnosti za nepravilno parkiranje ob cestišču.
Opis	Zmanjšanje možnosti za nepravilno parkiranje ob cestišču Bukovje - Predjama in jasna signalizacija, kje je parkiranje prepovedano. Ureditev ovir ob cestišču (npr. skale med seboj povezane z verigami, ki jih lahko lastniki zemljišč odklepajo) in jasne signalizacije za prepoved ustavljanja in parkiranja.
Nosilci in njihove vloge	OP uredi signalizacijo in namesti ovire. Zasebni lastniki dajejo soglasje.
Terminski načrt	Že v dogovarjanju med krajevno skupnostjo in režijskim obratom občine. Izvedba najkasneje do leta 2024.
Ocena stroška	€ 30.000,00

Št.	3.3
Ukrep	Redarski nadzor nad nepravilnim parkiranjem.
Opis	Redno izvajanje redarskega nadzora nad nepravilnim parkiranjem ob pokopališču, cestišču in drugih lokacijah.
Nosilci in njihove vloge	Občina Postojna je pri Medobčinskem inšpektoratu in redarstvu občin Postojna, Cerknica, Pivka, Loška Dolina in Bloke že zagotovila kadrovske okrepitve redarstva za Postojno. Ti bodo morali biti pogosteje prisotni v Predjami.
Terminski načrt	Od leta 2023 dalje.
Ocena stroška	Drugi viri

Št.	3.4
Ukrep	Ureditev P+R na Prepihu.
Opis	Ureditev P+R na Prepihu, v industrijski coni Veliki Otok ali na tretji lokaciji. Omogočanje parkiranja turistov in prestopanja na novo organizirani avtobus.
Nosilci in njihove vloge	OP izvede investicijo.
Terminski načrt	Zajeto v prijavi projekta Predjama Sustainable, izvedba v letu 2023.
Ocena stroška	€ 34.000,00

Št.	3.5
Ukrep	Urejeno spodnje peščno parkirišče.
Opis	Ureditev spodnjega peščenega parkirišča v Predjami z lovilci olj, alarmom visoke vode in parkomati.
Nosilci in njihove vloge	PJ prevzame celotno aktivnost.
Terminski načrt	Aktivnost je že v teku in bo končana v letu 2023.
Ocena stroška	Drugi viri

Št.	3.6
Ukrep	Vodenje prometa v Predjami.
Opis	Ureditev radija zavijanja avtomobilov pri cerkvi na spodnja parkirišča in jasna talna signalizacija poteka prometa.
Nosilci in njihove vloge	OP je pristojna. PJ sodeluje.
Terminski načrt	Do leta 2024.
Ocena stroška	€ 15.000,00

Št.	3.7
Ukrep	Ureditev talnih oznak za postajališče in obračališče za avtobuse.
Opis	Ureditev in označitev prostora na ploščadi, na katerem manevrirajo in parkirajo avtobusi.
Nosilci in njihove vloge	OP vodi aktivnost ureditve talnih oznak. PJ in MK sodelujeta.
Terminski načrt	Do leta 2024.
Ocena stroška	€ 30.000,00

Št.	3.8
Ukrep	PZA na prostoru bivšega motela Erazem
Opis	Ureditev postajališča za avtodome (PZA) na prostoru bivšega motela Erazem ter omejitev nadaljevanja poti za avtodome.
Nosilci in njihove vloge	OP postavi signalizacijo za omejitve. PJ postavi PZA.
Terminski načrt	Do leta 2024 začetek dogovarjanj glede zemljišč, izvedba do leta 2027.
Ocena stroška	€ 150.000,00

Vrednost 3. stebra	€ 262.000,00
---------------------------	---------------------

INFORMIRANJE IN PROMOCIJA

Št.	4.1
Ukrep	Informiranje o trajnostnih oblikah mobilnosti do Predjame.
Opis	V informacijah o dostopnosti Predjame dati prednost trajnostnim oblikam mobilnosti. Informacije o trajnostnih dostopih prednostno promovirati na spletnih straneh, družbenih omrežjih, na železniški in avtobusni postaji, na postajališčih LPP, na sistemu POSbikes, na plakatnih mestih ob cestah do Postojnske jame.
Nosilci in njihove vloge	OP koordinira informiranje po vseh komunikacijskih kanalih. PJ zagotavlja informacije v svojih promocijskih materialih. RRA ZK skrbi za
Terminski načrt	Zajeto v prijavi projekta Predjama Sustainable, izvedba v letu 2023.
Ocena stroška	€ 25.000,00

Št.	4.2
Ukrep	Promocija parkiranja pri Postojnski jami.
Opis	Promocija parkiranja pri Postojnski jami in nadaljevanja poti do Predjame brez avtomobila: s shuttle avtobusi ali aktivno mobilnostjo. Informiranje je smiselno že ob prvih informacijah o Predjamskem gradu, torej na spletu ob nakupu kart, ob parkiriščih v Postojnski jami in podobno.
Nosilci in njihove vloge	PJ vodi promocijo parkiranja pri Postojnski jami. OP sodeluje.
Terminski načrt	Zajeto v prijavi projekta Predjama Sustainable, izvedba v letu 2023.
Ocena stroška	€ 13.100,00

Št.	4.3
Ukrep	Interaktivni prikaz za spodbujanje trajnostnih oblik mobilnosti.
Opis	Interaktivna grafika oz. zemljevid, do katerega se dostopa s QR kodo za informiranje in spodbujanje trajnostne mobilnosti na poti do Predjame.
Nosilci in njihove vloge	OP prevzame celotno aktivnost.
Terminski načrt	Zajeto v prijavi projekta Predjama Sustainable, izvedba v letu 2023.
Ocena stroška	€ 19.000,00

Št.	4.4
Ukrep	Slogani za trajnostno mobilnost.
Opis	Marketinško oblikovanje izjave oz. slogani za promocijo trajnostne mobilnosti, ki bi bile za uporabo pri akterjih v Postojni in Predjami, zlasti pa pri PJ.
Nosilci in njihove vloge	PJ vodi. IPoP in OP sodelujeta.
Terminski načrt	Zajeto v prijavi projekta Predjama Sustainable, izvedba v letu 2023.
Ocena stroška	€ 1.500,00

Št.	4.5
Ukrep	Mobilna aplikacija za spodbujanje hoje in kolesarjenja.
Opis	Mobilna aplikacija za spodbujanje hoje po Zmajevi pešpoti in kolesarjenja po Erazmovi poti.
Nosilci in njihove vloge	PJ je odgovorna za izdelavo aplikacije. ZZ sodeluje.
Terminski načrt	Zajeto v prijavi projekta Predjama Sustainable, izvedba v letu 2023.
Ocena stroška	€ 12.000,00

Št.	4.6
Ukrep	Kratki film na temo trajnostne mobilnosti v Postojni in Predjami.
Opis	Promocijski video za spodbujanje trajnostne mobilnosti pri ogledu Predjame in Postojnske jame.
Nosilci in njihove vloge	OP je odgovorna za izdelavo. PJ, ZZ in RRA ZK sodelujejo.
Terminski načrt	Zajeto v prijavi projekta Predjama Sustainable, izvedba v letu 2023.
Ocena stroška	€ 8.900,00

Št.	4.7
Ukrep	Novinarska študijska tura.
Opis	Obisk novinarjev, ki bi jim prikazali možnosti trajnostnega prihoda do Predjame in Postojnske jame ter napredek na tem področju kot rezultat projekta Predjama Sustainable.
Nosilci in njihove vloge	PJ je odgovorni partner. OP sodeluje.
Terminski načrt	Zajeto v prijavi projekta Predjama Sustainable, izvedba v letu 2023.
Ocena stroška	€ 5.000,00

Št.	4.8
Ukrep	Prodaja terminskih vstopnic po internetu.
Opis	Časovno določen čas ogleda Predjamskega gradu. Promocija jutranjega in izvensezonskega obiska gradu.
Nosilci in njihove vloge	PJ prevzame celotno aktivnost.
Terminski načrt	Do leta 2024.
Ocena stroška	€ 0,00

Št.	4.9
Ukrep	Digitalni prikazovalniki zasedenosti parkirišč v Predjami.
Opis	Digitalni prikazovalniki pri Postojnski jami, ki sporočajo o zasedenosti in ceni parkiranja v Predjami ter poziv k parkiranju pri Postojnski jami in uporabi shuttle busa.
Nosilci in njihove vloge	PJ prevzame celotno aktivnost.
Terminski načrt	Do leta 2027.
Ocena stroška	€ 7.000,00

Št.	4.10
Ukrep	Dostopnost informacij o javnem potniškem prometu.
Opis	Postavitev digitalnih prikazovalnikov informacij na avtobusnih postajališčih. Informacije o prevozi naj bodo dosegljive na Google Maps in na iskalnikih prevozov, npr. ijpp.si.
Nosilci in njihove vloge	OP vodi izvedbo. PJ in izvajalec JPP sodelujeta.
Terminski načrt	Do leta 2027.
Ocena stroška	€ 50.000,00

Št.	4.11
Ukrep	Vključevanje JPP, kolesarjenja in pohodništva v turistične produkte.
Opis	Priprava turističnih produktov, vezanih na prihod/odhod z vlakom/avtobusom, kolesarjenje in pohodništvo.
Nosilci in njihove vloge	PJ, RRA ZK in ostali turistične produkte pripravijo samostojno ali v sodelovanju.
Terminski načrt	Do leta 2027.
Ocena stroška	€ 0,00

Vrednost 4. stebra	€ 141.500,00
---------------------------	---------------------

UPRAVLJANJE IN NAČRTOVANJE

Št.	5.1
Ukrep	Delovna skupina Predjama
Opis	Mesečno usklajevanje delovne skupine, sestavljene iz institucionalnih in lokalnih akterjev.
Nosilci in njihove vloge	OP vodi aktivnost. PJ, KS, RRA ZK in prebivalci sodelujejo.
Terminski načrt	Že v izvajanju. Poskrbeti, da se ohrani.
Ocena stroška	€ 0,00

Št.	5.2
Ukrep	Sodelovanje z akterji železniškega prometa.
Opis	Izboljšano sodelovanje s Slovenskimi železnicami - Infrastruktura in z Direkcijo za infrastrukturo RS. Uvedba koordinacijskih sestankov, načrtovanja in spremljanja.
Nosilci in njihove vloge	OP vodi aktivnost.
Terminski načrt	Zajeto v prijavi projekta Predjama Sustainable, začetek v letu 2023.
Ocena stroška	€ 0,00

Št.	5.3
Ukrep	Vključevanje lokalne skupnosti v ponudbo na področju trajnostne mobilnosti.
Opis	Vključevanje akterjev lokalne skupnosti k sodelovanju s svojimi storitvami, npr. prevoz obiskovalcev do Predjame s kočijo, izposoja koles, organizacija kolesarskih tur, vodenih peš tur ipd.
Nosilci in njihove vloge	OP vodi aktivnost. ZZ sodeluje.
Terminski načrt	Zajeto v prijavi projekta Predjama Sustainable, začetek v letu 2023.
Ocena stroška	€ 9.000,00

Št.	5.4
Ukrep	Termin viteških dni prispeva k bolj enakomernemu obisku tekom sezone.
Opis	Prestavitev viteških dni na drugi termin, ki ni na višku sezone. S tem lahko gradijo pridobijo na vidnosti, prepoznavnosti in publiki.
Nosilci in njihove vloge	Društvo Kašča vodi. PJ sodeluje.
Terminski načrt	Izvedba v letu 2023.
Ocena stroška	€ 0,00

Št.	5.5
Ukrep	Razvojni program Predjame in Bukovja.
Opis	Po vzoru priprave mobilnostnega načrta pripraviti delavnice o razvoju in potencialih Predjame in Bukovja še na drugih področjih.
Nosilci in njihove vloge	OP vodi. RRA ZK in ZZ sodelujeta.
Terminski načrt	Začetek izvajanja v letu 2023.
Ocena stroška	€ 0,00

Št.	5.5
Ukrep	Terenska razvojno-svetovalna služba.
Opis	Svetovalna služba, sestavljena iz Občine, upravne enote in soglasodajalcev, ki bi na terenu pomagala ljudem do uresničitve njihovih pobud, oz. do tolmačenja upravnih možnosti.
Nosilci in njihove vloge	OP vodi. ZZ in Upravna enota Postojna sodelujeta.
Terminski načrt	Začetek izvajanja v letu 2023.
Ocena stroška	€ 3.000,00

Št.	5.6
Ukrep	Svetovalna služba.
Opis	Svetovalna služba za podporo podjetniškim pobudam, npr. kako poslovati preko društva, dopolnilnih dejavnosti, popoldanskega s.p. ipd. ter o razvoju in potencialih Predjame in Bukovja še na drugih področjih.
Nosilci in njihove vloge	OP vodi. RRA ZK in ZZ sodelujeta.
Terminski načrt	Začetek izvajanja v letu 2023.
Ocena stroška	€ 8.000,00

Št.	5.7
Ukrep	Spodbude za trajnostni turizem.
Opis	Vzspodbude za trajnostne in butične turistične produkte.
Nosilci in njihove vloge	OP vodi. RRA ZK in ZZ sodelujeta.
Terminski načrt	Začetek izvajanja do leta 2027.
Ocena stroška	€ 10.000,00

Vrednost 5. stebra	€ 30.000,00
---------------------------	--------------------

Skupna vrednost projekta	€ 1.176.900,00
---------------------------------	-----------------------

Višina sredstev zagotovljenih iz projekta Predjama Sustainable	€ 214.995,00
Sredstva, ki jih zagotovijo nosilci ukrepov	€ 961.905,00